

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH STUDIÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2023

Nikol Součková

Univerzita Pardubice
Fakulta zdravotnických studií

Image sester ve filmech a seriálech

Nikol Součková

2023

Bakalářská práce

Univerzita Pardubice
Fakulta zdravotnických studií
Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Nikol Součková**
Osobní číslo: **Z18173**
Studijní program: **B5341 Ošetrovatelství**
Studijní obor: **Všeobecná sestra**
Téma práce: **Image sester ve filmech a seriálech**
Téma práce anglicky: **Image of Nurses in Films and TV Shows**
Zadávající katedra: **Katedra ošetrovatelství**

Zásady pro vypracování

1. Studium literatury, sběr informací a popis současného stavu řešené problematiky.
2. Stanovení cílů a metodiky práce.
3. Příprava a realizace výzkumného šetření dle stanovené metodiky.
4. Analýza a interpretace získaných dat.
5. Zhodnocení výsledků práce.

Rozsah pracovní zprávy: **35 stran**
Rozsah grafických prací: **dle doporučení vedoucího**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

KALISCH Philip A., KALISCH, Beatrice J. The image of the nurse in motion pictures. *American Journal of Nursing* [online]. 1982, **04**, 605-611 [cit. 27.5.2020]. ISSN 0002936X. Dostupné z: https://journals.lww.com/ajnonline/Citation/1982/82040/The_Image_of_the_Nurse_in_Motion_Pictures.33.aspx
KELNAROVÁ, Martina a kolektiv. *Ošetrovatelství pro střední zdravotnické školy – 1. ročník. 2.*, přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5332-4.
PLEVOVÁ, I. *Ošetrovatelství 1. 2.* přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2018. ISBN 978-80-271-0888-6.
ŠKRLOVI, Petr a Magda. *Kreativní ošetrovatelský management*. Praha: Advent-Orient, 2003. ISBN 80-7172-841-1.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Jitka Ročková, DiS.**
Katedra ošetrovatelství

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2019**
Termín odevzdání bakalářské práce: **4. května 2023**

doc. Ing. Jana Holá, Ph.D. v.r.
děkanka

L.S.

Mgr. et Mgr. Michal Kopecký v.r.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 15. března 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA

Prohlašuji:

Práci s názvem Image sester ve filmech a seriálech

jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše. Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 05. 02. 2023

Nikol Součková v. r.

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych touto cestou poděkovala paní Mgr. Jitce Rusové, DiS. za odborné vedení bakalářské práce, cenné rady, za její ochotu a čas, který mi věnovala.

Také bych chtěla poděkovat účastníkům dotazníkového šetření za ochotu spolupracovat.

ANOTACE

Bakalářská práce se věnuje problematice image sester ve filmech a seriálech. V teoretické části se zabývá tématy definice sestry, jak by měla sestra vypadat, jaká je její pracovní náplň a její profesní image v porovnání s tou, kterou o sestřích vytvářejí filmy a seriály. V praktické části se zabývá vyhodnocením dat získaných pomocí dotazníkového šetření, které bylo provedeno v rámci různých oddělení stejného zdravotnického zařízení. Cílem bakalářské práce je zjistit, jaká je podle sester jejich image ve filmech a seriálech. Výsledky by mohly sloužit jako doporučení pro scénáristy, kteří by se chtěli podílet na utváření pozitivní image sester ve společnosti.

KLÍČOVÁ SLOVA

Filmy a seriály, image, práce, role, sestra

TITLE

The Image of Nurses in Movies and TV Shows - The title of the bachelor's thesis in English.

ANNOTATION

This bachelor's thesis is describing the problematic of Nurses Image in Movies and TV Shows. The theoretical part is describing the definition of a nurse, what does she should look like, what are the activities in her work, the images of Nurses and what image does nurses have in Movies and TV Shows. The research part consists of analyzing collected data through interview survey carried out in different ward in the same hospital. The aim of the thesis was to find out what nurses think about their own image in the Movies and TV Shows. The results could be to help screenwriters to portray the image of nurses in positive ways to the public.

KEYWORDS

Movies and TV shows, nurse, image, roles, work

OBSAH

Úvod	10
1 Cíl práce	11
1.1 Průzkumné otázky	11
2 Teoretická část.....	12
2.1 Všeobecná sestra.....	12
2.1.1 Osobnost sestry	12
2.1.2 Vzhled sestry.....	12
2.1.3 Role sestry	13
2.1.4 Náplň práce sestry.....	14
2.1.5 Vzdělávání sester	15
2.1.6 Image sester a faktory, které ji ovlivňují	15
2.2 Image sester ve filmech a seriálech.....	17
2.2.1 Image sester v českých filmech a seriálech.....	18
2.2.2 Pozadí tvorby filmů a seriálů	18
2.2.3 Historie image sester ve filmech a seriálech v zahraničí.....	19
2.2.4 Muži jako sestry v televizi.....	22
3 Průzkumná část.....	23
3.1 Metodika průzkumu	23
3.2 Charakteristika průzkumného vzorku	23
3.3 Způsob zpracování výsledků	24
4 Prezentace výsledků.....	25
5 Diskuze	46
6 Závěr	51
7 Použitá literatura.....	53
8 Přílohy.....	56

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Obrázek 1 – Graf sledovanosti filmů a seriálů ze zdravotnického prostředí.....	26
Obrázek 2 – Graf image sester v českých seriálech do roku 1989 podle respondentů	28
Obrázek 3 - Graf image sester v českých seriálech od roku 1990 podle respondentů	29
Obrázek 4 - Graf image sester v českých filmech do roku 1989 podle respondentů.....	30
Obrázek 5 - Graf image sester v českých filmech od roku 1990 podle respondentů.....	31
Obrázek 6 – Graf zahraniční filmy utvářejí lepší image sester než české	32
Obrázek 7 - Graf zahraniční seriály utvářejí lepší image než filmy české	33
Obrázek 8 – Graf setkání respondentů s pacientem ovlivněným filmem nebo seriálem	36
Obrázek 9 – Graf jednání s pacientem ovlivněným filmem nebo seriálem.....	37
Obrázek 10 – Graf ovlivnitelnosti filmy nebo seriály při výběru profese zdravotní sestry	39
Obrázek 11 – Graf ovlivnění respondentů při výběru profese filmem nebo seriálem	40
Obrázek 12 – Graf filmů nebo seriálů, které ovlivnily respondenty při výběru povolání.....	41
Obrázek 13 – Graf pohlaví respondentů.....	42
Obrázek 14 – Graf nejvyššího dosaženého vzdělání respondentů	43
Obrázek 15 - Graf délky praxe respondentů	44
Obrázek 16 - Graf oddělení, kde respondenti pracují	45
Tabulka 1 - Preference seriálů a filmů na základě roku vydání a země původu	27
Tabulka 2 - Filmy nebo seriály, které vyzdvihují image sester	34
Tabulka 3 - Filmy a seriály, které poškozují image sester	35
Tabulka 4 - Jednotlivé zkušenosti jednání s pacientem ovlivněným filmem nebo seriálem....	38

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

ČR	Česká republika
FZS	Fakulta zdravotnických studií
WHO	World Health Organization
JIP	Jednotka intenzivní péče
ARO	Anesteziologicko – resuscitační oddělení

ÚVOD

Image sester je pro vykonávání činnosti sestry důležité, protože to, jak ji vidí pacient, lékař, laická veřejnost nebo masmédia může její práci usnadnit nebo naopak ztížit. Pro tvůrce filmů a seriálů je nejdůležitější za každou cenu zaujmout, co největší část sledující populace a tím, získat, co největší zisk a slávu. Realita ovšem není tak záživná, aby upoutala velkou pozornost lidí, a tak musí tvůrci některé situace upravit a dát tak sledujícím podívanou a zábavu. Tímto ať už chtějí nebo ne ovlivňují názory a představu svých diváků, o tom, jak to v nemocnici vypadá, nejvíce jsou ovlivněni diváci, kteří v nemocnici nikdy nebyli a nemohou tak srovnat realitu s fikcí.

V momentálně probíhající pandemii je velmi důležité, co si veřejnost myslí nejen o sestřích, ale i o celém zdravotnictví. Důvěra veřejnosti v naši práci je základ pro správný vztah sestry a pacienta. Všeobecné sestry jsou nepostradatelnými pracovníky, bez kterých by zdravotnictví zkolabovalo, proto by se měly snažit, aby jejich image byla pozitivní a lidé ji viděli především jako profesionála, který se na svou pozici tvrdě vypracoval.

Jedním z mnoha cílů celosvětové kampaně Nursing Now, která probíhala v letech 2018 až 2020, je zvýšení prestiže profese sester. Česká republika se k této kampani přidala v roce 2019, kdy mimo jiné aktivity ještě zadala několik témat pro závěrečné práce, které zkoumaly jejich kvalitu života, zdraví, odolnost vůči stresu, kompetence a prezentaci v médiích (Ministerstvo zdravotnictví ČR, 2019).

První, teoretická část práce se zabývá popisem všeobecné sestry, jejím vzhledem a tím jaká by měla být osobnost všeobecné sestry. Dále popisuje její pracovní náplň a role, které zastává. V této části je i shrnutí vzdělávání a image sester. Velkou kapitolou je i image sester ve filmech a seriálech, kde se práce zabývá pozadím této tvorby a historií image sester v nich. Poslední kapitola se věnuje mužům jakožto sestřím ve filmech a seriálech.

Druhá, průzkumná část se zabývá popisem dat získaných pomocí dotazníkového šetření. Tento dotazník byl vytvořen pro sestry, které pracují na odděleních standardní a intenzivní péče, aby samy posoudily, jestli filmy a seriály ze zdravotnického prostředí jejich image vyzdvihují nebo poškozují.

1 CÍL PRÁCE

Cílem bakalářské práce je zjistit, jaká je podle sester jejich image ve filmech a seriálech.

Prvním dílčím cílem je zjistit, kolik procent sester sleduje filmy a seriály ze zdravotnického prostředí.

Druhým dílčím cílem je zjistit, zda obraz sester ve filmech a seriálech ovlivňuje vztah mezi sestrou a pacientem.

1.1 Průzkumné otázky

Průzkumná otázka číslo 1: Poškozují podle sester filmy a seriály ze zdravotnického prostředí jejich image?

Průzkumná otázka číslo 2: Sleduje alespoň 60 % dotázaných sester filmy nebo seriály ze zdravotnického prostředí?

Průzkumná otázka číslo 3: Ovlivňuje vztah mezi sestrou a pacientem mediální obraz sestry z filmů nebo seriálů?

Průzkumná otázka číslo 4: Preferují sestry více české filmy a seriály se zdravotnickou tematikou vytvořené po roce 1990?

Průzkumná otázka číslo 5: Kolik procent respondentů bylo při výběru profese sestry ovlivněno filmem nebo seriálem se zdravotnickou tematikou?

2 TEORETICKÁ ČÁST

2.1 Všeobecná sestra

Všeobecná sestra je odborný nelékařský zdravotnický pracovník, poskytující ošetrovatelskou, léčebnou, preventivní a následnou péči o nemocné v nemocnici, v ambulanci, u praktického lékaře nebo i u pacienta doma. Sestra ošetrovatelskou péči vykonává nezávisle na lékaři, léčebnou péči poskytuje na základě jeho ordinace (Brůha, Prošková, 2011).

2.1.1 Osobnost sestry

V70. letech byl vytvořen psychologický profesiogram sestry, který stanovil konkrétní předpoklady pro profesi všeobecné sestry a obsahuje seznam vlastností, které by sestra pro výkon tohoto povolání měla mít (Mellanová, 2017).

Mezi vlastnosti, které by sestře rozhodně neměly chybět, neboť jsou pro ni v praxi důležité, je šikovnost, zručnost, pohybová obratnost a neporušené smyslové vnímání. Sestra by měla mít také cit pro estetické vnímání na úpravu vlastního zevnějšku, ale i uspořádání pracoviště. Intelkt je nedílnou součástí nezbytnou pro práci ve zdravotnictví. Například myšlenkové postupy a úkony, které mají za úkol řešit neustále měnící se situaci u pacientů, u kterých se jejich zdravotní stav rychle mění a vybrat z různých možných postupů nejlepší řešení pro danou situaci. Práce s lidmi se sebou přináší nepostradatelnost jistých sociálních schopností. Důležité je mít kladný vztah k lidem, být empatický, umět navázat kontakt, být schopný hovořit a také zastávat různé sociální role. Přizpůsobivost a odolnost, jako je sebezapření, zvládnání fyzického a psychického stresu jsou dovednosti potřebné k lepšímu zvládnutí každodenní zátěže. Také je důležité být schopen ovládat svou verbální i neverbální komunikaci, která ovlivňuje vztah sestry a pacienta. Komunikační schopnosti jako podněcování hovoru, reflexe, rekapitulace, jsou základem každého povolání, které pracuje s lidmi. Komunikační schopností je i umění naslouchat, protože může nastat situace, která vyžaduje tichou přítomnost a mlčení se tak může stát cennou komunikační oporou (Plevová a kol. 2018).

2.1.2 Vzhled sestry

Vzhled je první, čeho si člověk na druhé osobě všimne. Úprava zevnějšku je nedílnou součástí sestry a její image. To, jak vypadá, vnímají pacienti, o které se stará, kolegové, nebo příbuzní navštěvující nemocné. Ovlivňuje to jejich názor na ni, důvěru k ní a celkově i názor na zdravotnické zařízení (Kelnarová a spol., 2015).

Sestra se neobejde bez ochranného pracovního oděvu tzv. uniformy, která by měla nejen chránit, ale také vytvářet dobrý dojem a vzbuzovat důvěru u pacienta či rodiny. Uniformu tvoří podle charakteru pracoviště většinou šaty či halenka doplněná kalhotami nebo sukní a na nohou atestované boty (Kelnarová a spol., 2015).

Pro socialistické Československo byla pro zdravotní sestry typická jednotná uniforma, která je součástí mnoha filmů a seriálů. Tuto uniformu tvořily světle modré šaty, bílé zástěry, vlasy byly sepnuté pod bílým a naškrobeným čepcem. Boty a ponožky, nejlépe také bílé barvy, si musely sestry pořídit samy (Staňková, 1984).

Nyní má každé zdravotnické zařízení svého dodavatele prádla, a proto se pracovní oděvy mezi sebou liší napříč celou Českou republikou. Rozdíly v uniformách nalezneme jak ve střihu, tak v odlišném materiálu, ale i v rozmanitém barevném provedení, které často určuje funkci zdravotníka. Tyto rozdíly mohou u pacientů a návštěv způsobovat rozpaky, protože při jednání se zdravotníkem si nejsou jisti, zda jedná se sestrou, lékařem nebo sanitářem. Pokud je oblečení špinavé, pomačkané nebo potřhané nevzbuzuje důvěru u pacienta. Každý zdravotník by si měl pečlivě zkontrolovat, v jakém stavu je oblečení, které si přebírá, aby si chránil reprezentativní image (Zajíčková, Neumann, 2014).

Vzhled sester kromě výše zmíněných uniforem ovlivňuje i úprava zevnějšku. Například vlasy, pokud je má sestra dlouhé, tak by měly být svázané gumičkou nebo skřipcem, aby nepřekážely při výkonech. Nehty by měly být čisté, krátké, upravené a nenalakované, aby splňovaly hygienická nařízení. Různé šperky jako jsou prstýnky, náramky a řetízky nejsou vhodné, protože by mohly být příčinou přenosu infekcí spojených se zdravotní péčí, nebo by mohly způsobit poranění pacienta (Kelnarová a spol., 2015).

2.1.3 Role sestry

Podle Špirudové (2015, s. 8) je „sociální role očekávané chování jedince, které souvisí s jeho postavením ve společnosti“. Dále definuje profesní roli jako „očekávané chování jedince, které souvisí s jeho profesí. Jedná se tedy o užší vymezení sociální role“. Uvedla zde pár příkladů profesních rolí sestry: ošetrovatelka, edukátorka, komunikátorka, poradkyně, manažerka, advokátka, týmová hráčka a výzkumnice. Role sestry nikdy nebyla stejná, od svého počátku se změnila. Měnili ji a stále ji mění kulturní, socio-politické a ekonomické systémy.

Každá země vydává ve své legislativě definici každé profesní role. Díky tomuto vymezení by měl mít jedinec dané profese přehled jaké jsou jeho povinnosti a kompetence. Jelikož je péče o pacienta skupinová práce, měla by mít tato osoba jistý přehled i o povinnostech druhých,

protože se určité oblasti překrývají. Překrývání by však nemělo zasahovat do hlavní funkce profese (Plevová a kol., 2018).

Povolání sestry začínalo jako dobročinná pomoc druhým a vyvinulo se až na profesionální obor ošetřování nemocných. Tento vývoj byl ovlivněn rozvojem medicíny v 19. století. Největší rozvoj začal ve 20. století. Základní činnost sestry se dnes více zaměřuje na zdraví a primární péči jako je například podpora zdraví, prevence nemocí a posílení komunit. V 21. století je toto zaměření možné díky rozvoji a dostupnosti nových přístrojů a technologií a praxi založené na důkazech. Klíčovou roli zde plní mezioborová a mezinárodní spolupráce (Plevová a kol. 2018).

2.1.4 Náplň práce sestry

Náplň práce sestry je rozdílná a odvíjí se podle oddělení, na kterém pracuje. WHO (MZ ČR 2000) shrnula rozdělení péče do následujících bodů:

„Sestry pomáhají pacientům, rodinám a skupinám dosáhnout jejich fyzického, mentálního a sociálního potenciálu a pomáhají jim jej udržovat, ve vazbě na prostředí, v němž pacienti žijí a pracují. Sestry potřebují kompetence k rozvíjení a podpoře faktorů podporujících a udržujících zdraví a předcházení nemocem.

Sestry hodnotí, plánují, poskytují a vyhodnocují svou profesionální péči v průběhu nemoci a rekonvalescence, která zahrnuje fyzické, mentální a sociální aspekty života a jejich dopady na zdraví, nemoc, neschopnost (invaliditu) a umírání. Praxi mohou vykonávat v nemocnicích a komunitách.

Sestry jsou oprávněny pracovat samostatně/autonomně a jako členky zdravotnického týmu. Za určitých okolností mohou delegovat péči na asistenty zdravotnické péče, odpovědnost za péči si však ponechávají, provádějí v případě nutnosti dozor a jsou odpovědné za svá rozhodnutí a jednání“ (Plevová a kol. 2018).

Kvalita léčebné péče a udržení standardu péče kladou s vývojem nových přístrojů, technologií a poznatků na sestry nutnost se stále vzdělávat, zajímat se i o sociální problémy a kvalitu života ve zdraví i nemoci jedince. Pro sestru je důležité, aby věděla, co obnáší její role, jelikož se promítá do její vlastní osobnosti (Zacharová, 2016).

Sestra má morální i právní odpovědnost za to, že nepřekročí hranice svých kompetencí, kterých dosáhla v rozsahu odborného studia (Heřmanová, Vácha, Svobodová, Zvoníčková, Slovák, 2012).

2.1.5 Vzdělávání sester

Podle § 5 zákona č. 96/2004 Sb., zákon o nelékařských zdravotnických povoláních, ve znění pozdějších předpisů se dá získat oprávnění pro povolání všeobecné sestry ukončením následujícího vzdělání:

„SŠ (střední vzdělání s maturitní zkouškou):

- *obor všeobecná sestra (studium zahájeno nejpozději ve školním roce 2003/2004)*
- *obor zdravotní sestra, dětská sestra, sestra pro psychiatrii, sestra pro intenzivní péči, ženská sestra nebo porodní asistentka (studium zahájeno nejpozději ve školním roce 1996/1997)*

VOŠ (vyšší odborné vzdělání):

- *min. 3leté studium v oboru diplomovaná všeobecná sestra*
- *min. 1 rok studia v oboru diplomovaná sestra, pokud již dotyčný měl způsobilost k výkonu povolání praktické sestry, zdravotnického záchranáře, porodní asistentky nebo dětské sestry a byl přijat do vyššího ročníku (délka studia se odvíjí podle toho, do kterého ročníku byl student přijat, např. při přijetí do 2. ročníku trvá studium 2 roky)*
- *min. 3leté studium v oboru diplomovaná dětská sestra nebo diplomovaná sestra pro psychiatrii na vyšších zdravotnických školách, pokud bylo studium prvního ročníku zahájeno nejpozději ve školním roce 2003/2004*
- *min. 3leté studium v oboru diplomovaná porodní asistentka (studium zahájeno nejpozději ve školním roce 2003/2004)*

Bc. (vysokoškolské vzdělání – bakalářský stupeň):

- *min. 3leté studium oboru pro přípravu všeobecných sester*
- *obor psychologie – péče o nemocné, pedagogika – ošetřovatelství, pedagogika – péče o nemocné, péče o nemocné nebo učitelství odborných předmětů pro střední zdravotnické školy (studium zahájeno nejpozději v akademickém roce 2003/2004)*

Mgr. (vysokoškolské vzdělání – magisterský stupeň):

- *obor psychologie – péče o nemocné, pedagogika – ošetřovatelství, pedagogika – péče o nemocné, péče o nemocné nebo učitelství odborných předmětů pro střední zdravotnické školy (studium zahájeno nejpozději v akademickém roce 2003/2004)“*

2.1.6 Image sester a faktory, které ji ovlivňují

Povolání sestry nikdy nemělo jen jednu image. Na různých pracovištích sestry zastávají odlišnou roli a tyto role jsou pokaždé vnímány jinak. Byly definovány dva typy image, interní

a externí. Interní image je, jak pracující sestry vnímají svou vlastní image. Externí image je vnímání osob, které na sestry pouze pohlížejí zvenčí, například: politici, lékaři, laická veřejnost, masmédia a další (Škrla, Škrlová, 2003).

V zájmu každé sestry by mělo být při vytváření prestižní image, aby byla vnímána jak laickou, tak odbornou veřejností především jako sestra profesionálka, která poskytuje nejenom ošetrovatelskou, ale i odbornou péči. Dnes se všichni snaží, aby byla ošetrovatelská péče poskytována na nejvyšší možné úrovni, a tak v této profesi dochází ke stále novým inovacím. Nutnost udržet krok s těmito inovacemi podporuje další vzdělávání sester, ze kterých se stanou odborné profesionálky (Hoeve et al., 2014).

Rogersová, Tracyová a Strasenová jsou průkopnicemi ošetrovatelství a zastávají názor, že se nejdříve musí porozumět dvěma významným principům k vytvoření lepšího image ošetrovatelství:

Princip přesvědčení – když člověk věří svému názoru a představám, je pak schopný je i realizovat. Přesvědčení může ovlivnit první krok k vytvoření dobrého image sestry. Naše sebehodnocení, vlastní dojmy a zkušenosti, které u nás vytvářejí názory, jsou dále interpretovány do našeho okolí. A proto by se sestra měla snažit o sobě a své profesi šířit pozitivní představu (Plevová a kol., 2018).

„Faktory, které přímo nebo nepřímo ovlivňují image sestry

- *Komunikace – verbální, neverbální (artikulace, tón hlasu, gesta, nedbalé oblečení aj.)*
- *Přístup k pacientovi – chování vyjadřující respekt, ochotu, empatii a další*
- *Způsob, jakým naslouchají a vnímají – nejedná se pouze o naslouchání ušima ale i srdcem, sledování neverbálních projevů pacienta aj.*
- *Reakce – profesionální, neprofesionální chování, nezdravé sebevědomí aj.*
- *Získávání vyšší odbornosti – špičkové znalosti klinické oblasti, komunikace aj.*
- *Sebezviditelnění – aktivní zapojení na sympoziích, seminářích, kongresech“ (Plevová a kol. 2018, s 86-87).*

Faktory ovlivňující image sestry podle americké studie Registered nurse perceptions of factors contributing to the inconsistent brand image of the nursing profession. Různé možnosti studia – je několik způsobů, jak se stát sestrou a následných specializačních studií je ještě více. Pro pacienta nebo veřejnost, která se o ošetrovatelství nezajímá, je toto velice nepřehledné a netuší, kolik škol sestra musela absolvovat, aby mohla pracovat na této pozici. Image pro sestry není priorita – pro sestry se image nikdy nestala prioritou, a tak ji musí tvořit jiní. Sestry se ve

školách učí hlavně teoretické znalosti, praktické dovednosti, a na image nezbývá moc času. Sesterské organizace spíše zastupují sestry a jejich snaha ukázat lidem profesionalitu profese, je veřejností vnímána minimálně. Nedostatečná vůdčí role – sestry nemají dostatek vůdčích rolí, které by se jich zastávaly, sestry se spíše zastávají pacientů než samy sebe a jich se poté nikdo nezastane. Nedostatek professionalism – aby sestry a ošetrovatelství mělo stálou image, musí se sestry shodnout na roli, kterou zastupují ve zdravotnictví a společnosti. Role sester se mění s novými poznatky. V ošetrovatelství je chování jednotlivců velmi důležité, pacienti jsou zranitelní a jejich důvěra je klíčová, pokud se tedy jedinec chová negativně, ovlivňuje tím image celé profese. Zobrazování sester v médiích a online – jednou z populárních nepřesností je zobrazování sester jako sexy sestřiček, které často nevěnují svoji pozornost své práci a raději svádí doktora nebo pacienta. Ukazuje tak sestry jako sexuální objekt, neprofesionála, který nedokáže rozlišit osobní život a práci. Osobní zkušenost laické veřejnosti – zkušenosti jednotlivých pacientů, rodinných příslušníků nebo kamarádů ovlivňují pozitivně i negativně image sester. Stereotypizace genderové role – práce sestry je skoro pokaždé připisována ženě, která přijímá rozkazy od lékaře. Pro některé pacienty myšlenka, že by se o ně staral sestra muž, připadá nepřijatelná (Godsey, Houghton, Hayes, 2020)

2.2 Image sester ve filmech a seriálech

Nemocniční prostředí přitahovalo pozornost veřejnosti již od začátků televize. Dramata, seriály, reality show, dokumenty, reklamy a komedie, to vše je možné v nemocnici natočit, protože scénářů, které zde mohou vzniknout je nekonečno. Sestry jsou nedílnou součástí nemocničního provozu, bez nich by nemocnice nemohly fungovat, jejich zobrazení ve filmech a seriálech z nemocničního prostředí je tedy nezbytné (Weaver, Salamonson, Koch, Jackson, 2013).

Budoucnost ošetrovatelství závisí na přístupu a předpokladu sester k jejich péči o blahobyt pacientů. Názory veřejnosti o ošetrovatelství jsou ovlivňovány fikcí televize už nějakou dobu. V Americe je televize hlavním zdrojem informací a vysílané se pro diváky stává fakty. Jenže ošetrovatelství se neustále vyvíjí a mění se tak i jeho image, ve světě filmů a seriálů se to ale neprojevílo. Sestry jsou, s občasnými výjimkami, často pouhým pozadím v dramatu odehrávajícím se v nemocnici. Když už se jim dostalo nějaké pozornosti, tato pozornost obsahovala jejich osobní problémy, a ne pracovní záležitosti. Postava sestry je spíše služebník lékařské profese. Role televizní sestry bledne v porovnání s přehnaně idealizovaným hrdinstvím připisovaným lékařům (Kalisch, Kalisch, 1982a).

2.2.1 Image sester v českých filmech a seriálech

České filmy a seriály často zobrazují sestry jako ženy, které se spíše, než o své pacienty zajímají o sebe a své osobní problémy. Nosí boty na podpatcích, krátké sukně, ozdobné šperky na prstech a kolem krku. Nebo slouží jako pouhé pozadí nebo sexuální objekt pro lékaře a pacienty. (ČAS, 2016)

Při rozhovoru pro Českou televizi v pořadu Studio 6 uvedla PhDr. Martina Šochmanová, MBA, že seriál sestřičky, který byl vytvořen a na její podnět, si kladl za cíl zachytit realitu práce sester a snažil se dosáhnout většího zájmu o studium ošetřovatelství a tím navýšit počet sester. (Česká televize, 2020)

2.2.2 Pozadí tvorby filmů a seriálů

U většiny filmů nebo seriálů ze zdravotnického prostředí je scénáristovi k dispozici odborný konzultant, který doporučuje úpravy pro scény, dialogy, rozložení rekvizit či průběh výkonů, operací nebo nemocí. Jeho doporučení a rady ovšem nejsou vždy brány v zřetel, jelikož by mohlo dojít k nepochopení divákem, nebo by mohla být narušena kontinuita příběhu. (Sýkora, 2021)

Prezidium české asociace sester napsalo dopis tvůrci seriálu ordinace v růžové zahradě, se snahou o změnu image sester, které seriál zobrazuje. Tato image je podle ČAS nereálná, i když má sloužit pouze k zábavě, veřejnost ji často věří. V dopise nabízejí svou pomoc formou odborné konzultace. (Di Cara, Kopecká, 2013)

K dosažení jisté přesnosti při natáčení filmů nebo seriálů byli už v minulosti najímáni profesionálové z oboru, vždy však jako jednotlivci. První profesionální organizací, která se podílela na spolupráci při tvorbě scénáře byla Los Angeles Medical Association (LACMA) v 50. letech 20. století. Zajistila, že se lékaři podívali na scénář, aby přezkoumali přesnost. Udělali toho ale více, trvali na tom, aby image lékařů a jejich činy odpovídaly ideální vizi, rozhodovali o tom, jakým autem bude lékař jezdit, nebo jak bude mluvit. Později při tvorbě dalších seriálů, které potřebovaly lékařské konzultanty byla požádána American Medical Association (AMA) o pomoc. Ta dala dohromady poradní výbor skládající se z 10 mužů, kteří měli na starost televizi, rádio a filmy, tento výbor byl schopný pracovat každý den. Každý výborem schválený film nebo seriál poté získal logo, které mohlo být vidět v závěrečných titulcích programu. AMA požadovala zachování božské image lékařů jakožto vládců zdravotní péče. Zajistila, aby sestry byly vyobrazeny pouze jako pomocník lékaře, který není samostatný zdravotní profesionál. Produčér Herbert Brodtkin nechtěl při tvorbě The Nurses na place žádné

členy výboru. Chtěl seriál, kde v hlavní roli budou dvě sestry, bohužel seriál neměl bez mužské hlavní role úspěch u diváků. Byl tedy posunut z hlavního vysílacího času na jiný a jeho recenze se tím zlepšily natolik, aby mohl dál pokračovat. Po nátlaku vedení stanice musel být seriál producentem přejmenován na *The Doctors and The Nurses* a tím již ke starému obsazení přibyli dvě nové mužské hlavní role, dva lékaři (Turrow, 2012).

2.2.3 Historie image sester ve filmech a seriálech v zahraničí

Kalisch Phillip a Kalisch Beatrice se ve svém odborném článku věnovali image sester ve filmech. Provedli analýzu filmů a seriálů se sesterskou a ošetrovatelskou tematikou vytvořených od roku 1930 do roku 1979.

Filmové začátky němých filmů zobrazovaly roli sestry symbolicky, neodpovídala opravdové práci sester. Častým námětem ve filmech byla sestra, do které se zamiloval její pacient a ten se s ní snaží navázat romantický vztah. Tato image byla převzata z viktoriánské doby, kdy role ženy ve společnosti byla určována jejím ekonomickým nebo materiálním statusem anebo ve vztahu s mužem.

První světová válka zajistila sestrám velkou slávu a pozornost. Sestry červeného kříže symbolizovaly idealizovanou představu o ženách tzn. čistou, odvážnou, a neposkvrněnou zkažeností války. Sesterská činnost byla zobrazena jako péče zaměřená na pohodlí pacienta a připomínala matku starající se o dítě. Většina filmů ukazovala, jak jsou sestry obětavé. Uvádějí zde jako příklad film *Hearth of humanity* (1918), který ukazuje sestru červeného kříže, která chrání sirotka, i když ji samotnou chtěl znásilnit německý důstojník. Image sestry v tuto dobu byla zobrazena jako někdo, kdo má lidský život jako nejvyšší hodnotu.

Ošetrovatelství si získalo image ušlechtilé válečné činnosti díky příběhu Edit Cavellové, která byla britská sestra zastřelená Němci v říjnu roku 1915, protože pomáhala spojeneckým vojákům uprchnout z okupované Belgie. O jejím životě i smrti bylo natočeno několik filmů. Povolání sestry bylo zobrazeno jako nebezpečné válečné povolání a ten, kdo ho vykonával byl považován za moralistu. Stále ale byla realita jiná než film, podle Hollywoodu žádná sestra nepatřila k armádní organizaci a jen málo z nich trávilo čas péčí o pacienta. Přesto ale válečné filmy ukázaly světu pozitivní image sester, které byly mladé, atraktivní a odvážné ženy se skvělou morálkou.

Ve 20. letech 20. století bylo povolání sestry ve filmech zobrazováno spíše jako vlastnost postavy. Žádná ze sester, zde nebyla znázorňována jako kariéristka. A každá v těchto filmech skončila jako vdaná žena v domácnosti. Když začala kolabovat americká ekonomika objevil se

nový model pro pracující ženy. Byla to postava sestry, která si získala velkou pozornost a ošetrovatelství bylo zobrazeno jako povolání, které může ženám zajistit úctyhodný život.

Několik celovečerních filmů se úplně soustředilo na ošetrovatelskou profesi. V těchto filmech bylo ošetrovatelství hlavní téma se sestrou v hlavní roli. Některé dokonce ukázaly, jak se sestry vzdělávají a že je jejich práce na profesionální úrovni. Sestry zde upřednostnily svou profesi před osobním životem. Hezkým příkladem je film *The White Parade* (1934), který zachycuje realitu a těžkost studia sestry ve velké nemocniční škole. Ukazuje, že ne každá žena má na to stát se sestrou, a ty, které to zvládnou, čeká život plný tvrdé práce, malého finančního ohodnocení ale za to velkého zadostiučinění. Hlavní postava dokonce odmítne sňatek s bohatým nápadníkem, jen aby mohla pokračovat ve své práci. Tohoto sebeobětování si publikum vážilo a zároveň vidělo, že ošetrovatelství není jen krácení času pro bohaté dívky, než se vdají. Viděli zde, že profese zastává vysoké ideály a vyžaduje sebedisciplinu a sebeobětování od sester i studentek ošetrovatelství.

Dalším populárním produktem Hollywoodu byly filmové biografie, které mimo jiné zachytily i příběhy několika sester. Například zakladatelky moderního ošetrovatelství Florence Nightingalové, Edit Cavellové nebo Elizabeth Kenny. Elizabeth Kenny byla australská sestra, která pracovala jako rehabilitační sestra s lidmi postiženými obrnou. I přes nedůvěru doktorů dokázala těmto lidem pomoci a ukázala tím důležitost svého povolání. Tyto dámy ukázaly svoji ušlechtilost, sebeobětování a neskutečné odhodlání stát si za tím, co považují za správné.

Narození Dionových paterčat v roce 1934 podnítilo dlouhou sérii filmů zaměřujících se na vesnického doktora, který je porodil. V těchto filmech byla doktorovi vždy po boku jeho sestra Judy Prince. Diváci ji viděli jako věrného a cenného společníka, který s ním sdílel starosti i radosti a přátelství založeném na respektu.

V sérii filmů *Dr. Kildare* byla image sester smíšená. Ve filmu se objevují tři sestry, které řeší neustálé konflikty s doktory, i tak si vzájemně důvěřují a respektují se. Bohužel jejich role v porovnání s vševědoucími doktory vybledla.

Nejrozšířenější kategorií, kde byly sestry v hlavní roli byly detektivní krimi příběhy. V těchto filmech sestry pomohly vyřešit záhadný případ, anebo prokázaly nevinnost falešně obviněného muže, do kterého se zamilovaly. Ukázaly, že pokud člověk ukáže snahu se změnit je možné mu odpustit jeho kriminální minulost. Sestry byly zobrazovány s vtipem, duševní ostrostí a odvážností. Věděly, co říct, nedaly se lehce zastrašit a zároveň to byly sympatické a milé dámy.

Co se týče ošetrovatelské péče, které nebyla věnována velká pozornost, sestry nanejvýš podávaly léky, měřily teploty a rozdávaly obědy.

Dalším žánrem byly filmy odehrávající se v letadle a na zaoceánském parníku. Letecké společnosti chtěly pro své komerční lety registrované sestry jako stevardky a na mořských plavidlech byly sestry často součástí posádky. I když se sestry k ošetrovatelství moc nedostaly, ukázaly, že dokážou pracovat pod velkým tlakem.

S příchodem druhé světové války se hodnota sestry v americké společnosti neskutečně zvedla. Tato zlatá éra ukázala sestry jako důležité profesionály, na které jsou kladeny určité standardy a požadavky. I když jim tuto kariéru ukončilo manželství, uvědomovaly si důležitost svého zapojení do kariéry sestry. Ošetrovatelství bylo na obrazkách ukázáno jako vlastenecké a aktivistické. Když byl na vrcholu války nedostatek sester, některá velká studia produkovala filmy, které ukázaly ošetrovatelskou profesi v tom nejlepším světle. *So Proudly We Hail* (1943) byl největším trhákem toho roku. Byl založen na opravdových událostech, které se staly sestrám, když je zajali na Filipínách. Sestry byly krásné, obětavé, ukázaly hrdinství a výdrž, když bojovaly s nepřízněmi osudu v největší vojenské kapitulaci v americké historii.

Po válce tato pozitivní image zmizela. Společnost věřila, že by se ženy měly vrátit na své „právoplatné“ místo. Jako hospodyňky vychovávající děti, starající se o domácnost. Ženy byly obsazeny do nedůležitých rolí jako neaktivní a poslušné postavy, sloužící mužům. Sestry v těchto filmech neměly žádné ambice, jediné, co chtěly bylo najít si manžela, který je finančně zajistí, aby se mohly stát matkami v domácnosti. Filmy daly jasně najevo, že sesterská práce a osobní život spolu nejdou dohromady. Jedna výjimka se ukázala ve filmu *The Nuns Story* (1959), kde si sestra jeptiška musela vybrat mezi náboženstvím a touhou po vědění. Nakonec se rozhodla opustit náboženství, aby se mohla vzdělávat ve vědě.

V letech 1960 až 1980 byla image sester ve filmu úplně zničena. Sestry byly sexualizovány, nikdo je nebral vážně a ošetrovatelství bylo znevažováno. Jedna z větších sesterských rolí byla major Houlihanová v seriálu *MASH*. Její postava byla skvělá sestra, která byla schopná, chytrá, zkušená a starostlivá. Ovšem i ona se stala sexsymbolem, v seriálu dostala přezdívku š'abajzna, a i když se jí občas báli, stále byla pouze sestra. O deset let později dostala postava sestry nový rozměr. Jako sadistická a zlomyslná postava. Krásným příkladem je film *Přelet nad kukaččím hnízdem*, kde sestra *Ratched* působí jako milá sestřička s dobrými úmysly, ale ve skutečnosti zneužívala své pozice, aby se pomstila pacientům, kteří se nechovali podle jejích představ. Jednoho pacienta dokonce dohnala šikanou k sebevraždě. Byla zlá, zákeřná a ukázala sestry

v děsivé podobě. 70letá ukázala sestry jako záporáky zapletené do kriminální činnosti. Často je ukazovali jako vražedkyně, které ani trošku nelitovaly svých činů. Toto sadistické zobrazení mělo za následek snížení zájmu o ošetrovatelství jako povolání.

Přínos sester pro společnost byl ve filmech podhodnocen. Některé filmy ukázaly sestry jako kompetentní, tato kompetence ovšem byla omezena. Ošetrovatelství bylo prezentováno jako podřízená, převážně ženská profese. Sestry byly jako sexuální maskot zdravotnického světa, které zajímalo více oblečení než profesionální růst.

V 80. letech minulého století se objevilo pár filmů, které sesterskou práci ukázaly v hezkém světle. Měly sice menší či vedlejší role ale Hollywood ukázal, že je dokáže ukázat tak, jak si zaslouží (Kalisch a Kalisch, 1982b).

Se změnou role ženy ve společnosti se měnila i image sester ve filmech a seriálech. Obětavé sestřičky začaly nahrazovat tzv. temné sestry. Tato temná sestra často representovala osvobození od utlačovaného vnitřního já, které ukazovalo zvyšující ženskou sílu (Stanley, 2008).

2.2.4 Muži jako sestry v televizi

I když je práce sestry stále spíše ženská profese, objevuje se zde stále více mužů. V televizi se mužská image sestry potýká s několika stereotypy, které zobrazují jejich image. Jedním ze stereotypů je, že si mužskou sestru pacient splete s lékařem. Dalším z problémů je zobrazování sexuální orientace mužů, kteří pracují jako sestry. Všichni si myslí, že když zastává převážně ženskou práci musí být homosexuál. V jiných filmech se muži také stali obětí sexualizace, ve většině případů obdivují lékaři nebo pacienti postavu sestřičky, muži sestry jsou také obdivováni lékařkami nebo jinými ženami na základě svého vzhledu. Image sester mužů ve filmech a seriálech, pokud je negativní, může ovlivnit muže při výběru povolání, což bylo potvrzeno v předchozích studiích (Weaver, Ferguson, Wilbourn, Salamonson, 2014).

3 PRŮZKUMNÁ ČÁST

3.1 Průzkumné otázky

Průzkumná otázka číslo 1: Poškozuji podle sester filmy a seriály ze zdravotnického prostředí jejich image?

Průzkumná otázka číslo 2: Sleduje alespoň 60 % dotázaných sester filmy nebo seriály ze zdravotnického prostředí?

Průzkumná otázka číslo 3: Ovlivňuje vztah mezi sestrou a pacientem mediální obraz sestry z filmů nebo seriálů?

Průzkumná otázka číslo 4: Preferují sestry více české filmy a seriály se zdravotnickou tematikou vytvořené po roce 1990?

Průzkumná otázka číslo 5: Kolik procent respondentů bylo při výběru profese sestry ovlivněno filmem nebo seriálem se zdravotnickou tematikou?

3.2 Metodika průzkumu

Na průzkumné otázky se bakalářská práce snaží najít odpovědi pomocí nestandardizovaného kvantitativního dotazníkového šetření (viz Příloha A). Obsahoval 20 otázek, 13 uzavřených, 1 polouzavřená a 5 otevřených. Otázky se zaměřovali na image sester ve filmech a seriálech na období předrevoluční a porevoluční, jejímž mezníkem byl rok 1998, z důvodu cenzury socialistického režimu, který nedovoloval svobodu vyjadřování. Úvodem dotazníku bylo seznámení respondentů s autorem dotazníkového šetření, tématem bakalářské práce a cílem průzkumu. Respondenti byli ujisti o anonymitě a byly jim poskytnuty pokyny k vyplnění dotazníku. Součástí byl i kontaktní email na autora pro případné dotazy. Před zahájením dotazníkového šetření byl 8 sestrám předložen dotazník pro ověření srozumitelnosti. Po zpětné vazbě došlo k úpravě některých otázek pro nesrozumitelnost odpovědí a nepřehlednost v otázkách. Výzkum byl zahájen v půlce května a ukončen v půlce června 2021. Dotazníky byly předány staničním sestrám, které zajistily distribuci a sběr dotazníků.

3.3 Charakteristika průzkumného vzorku

Průzkum probíhal v jednom zdravotnickém zařízení na odděleních ARO, urgentní příjem, interní oddělení, ortopedická klinika, interní JIP a ortopedický JIP. Souhlas s umožněním dotazníkového šetření byl udělen náměstkyní pro ošetrovatelskou péči a vrchními sestrami jednotlivých oddělení. Cílovou skupinou výzkumného šetření byly sestry nad 18 let. Rozdaných

dotazníků bylo 110 a vrátilo se jich 100 vyplněných, 2 musely být pro nekompletní vyplnění vyřazeny.

3.4 Způsob zpracování výsledků

Získané výsledky z kvantitativního dotazníkového šetření byly zpracovány v programu Microsoft Office Excel 365, kde byly vyhodnoceny a následně přeneseny do programu Microsoft Office Word 365. Kde byly podrobně popsány a pro lepší přehlednost těchto dat byly vytvořeny tabulky nebo grafy.

4 PREZENTACE VÝSLEDKŮ

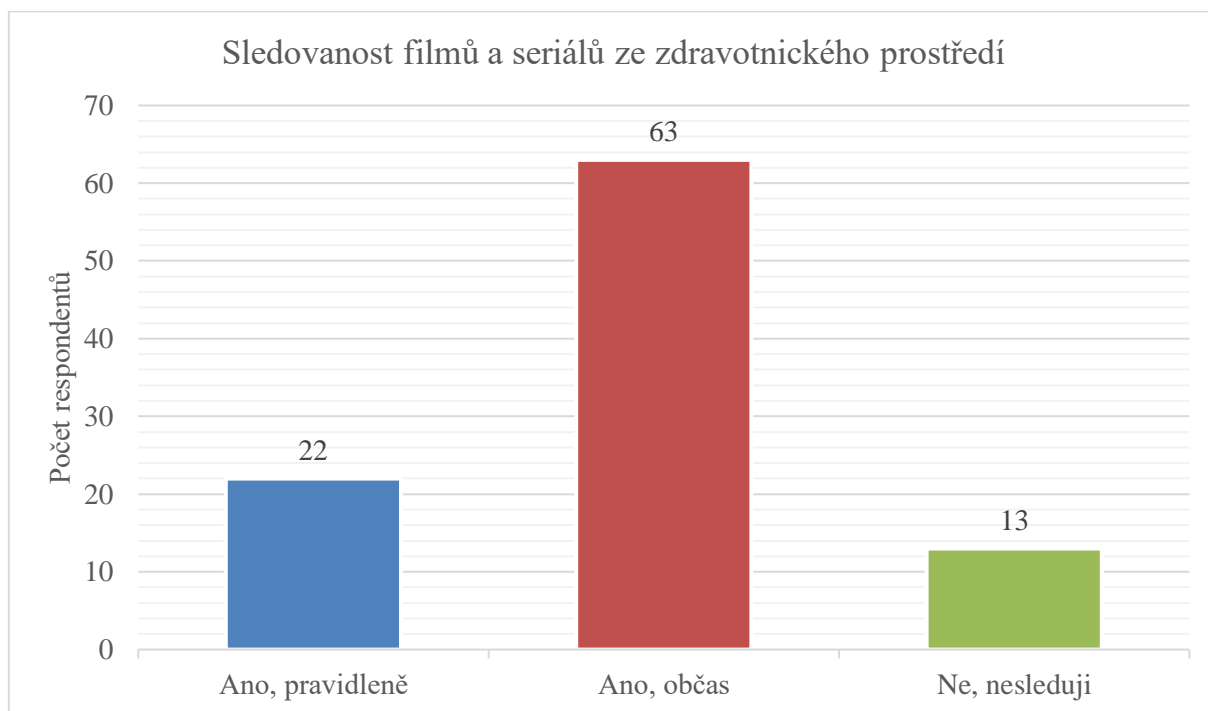
Z 98 (100 %) respondentů bylo 85,7 % zastoupeno ženami a 14,3 % muži. Se středím odborným vzděláním bylo 38,8 % respondentů, specializační studium mělo 35,7 % respondentů, vysokoškolsky vzdělaných bylo 20,4 % respondentů a 5,1 % dosáhlo vyššího odborného vzdělání. Nejvíce respondentů pracuje ve zdravotnictví v rozmezí 21–30 let celkem 2,6 % respondentů, 23,5 % jich má praxi 31-40 let. Od 11-20 let má praxi 21,4 % dotazovaných a 18,4 % ji má do 10 ti let. 8,2 % respondentů se může pochlubit praxí 41-45 let. Nejpočetnější skupinou respondentů byli zaměstnanci resuscitačního oddělení 19,4 %, dále byly zastoupeni z interního oddělení 18,4 %, z ortopedické kliniky 17,3 %, z oddělení anesteziologie bylo 13,3 % respondentů, z interního JIPu 12,2 %, urgentní příjem tvořilo 8,2 % dotazovaných a 8,2 % jich bylo z ortopedického JIPu.

Otázka číslo 1: Sledujete filmy nebo seriály ze zdravotnického prostředí?

Možnosti odpovědi: Ano, pravidelně.

Ano, občas.

Ne, nesleduji.

Obrázek 1 – Graf sledovanosti filmů a seriálů ze zdravotnického prostředí

Z grafu na obrázku číslo 1 lze vyčíst, že z celkového počtu **98** respondentů je **22** účastníků dotazníkového šetření pravidelnými diváky filmů nebo seriálů ze zdravotnického prostředí. Občasnými diváky sledující filmy nebo seriály je **63** respondentů a **13** respondentů uvádí, že filmy nebo seriály nesleduje.

Respondenti, kteří uvedli jako odpověď ano, pravidelně nebo ano, občas pokračovali na **otázku číslo 2**, ti, kteří uvedli ne, nesleduji pokračovali na **otázku číslo 11**.

Otázka číslo 2: Které preferujete? (možnost zaškrtnout více odpovědí)

Možnosti odpovědi: České starší filmy a/nebo seriály (vytvořeny do roku 1989)

Zahraniční starší filmy a/nebo seriály (vytvořeny do roku 1989)

České filmy a/nebo seriály ze současnosti (vytvořeny od roku 1990)

Zahraniční starší filmy a/nebo seriály ze současnosti (vytvořeny od roku 1990)

Různé, bez ohledu na tvůrce či dobu vzniku

Tabulka 1 - Preference seriálů a filmů na základě roku vydání a země původu

Doba vzniku a země původu	Počet odpovědí
České starší filmy a/nebo seriály (vytvořeny do roku 1989)	6
Zahraniční starší filmy a/nebo seriály (vytvořeny do roku 1989)	4
České filmy a/nebo seriály ze současnosti (vytvořeny od roku 1990)	18
Zahraniční starší filmy a/nebo seriály ze současnosti (vytvořeny od roku 1990)	9
Různé, bez ohledu na tvůrce či dobu vzniku	51
Celkem	88

Na otázku číslo 2 odpovídalo jen **85** respondentů, kteří v předchozí otázce uvedli, že sledují pravidelně nebo občas filmy či seriály ze zdravotnického prostředí a měli zde možnost zaškrtnout více odpovědí. Otázka zjišťovala vliv země původu a doby vzniku na preferenci mezi respondenty. **6** respondentů uvedlo, že preferují české filmy nebo seriály vytvořené do roku 1989 a zahraniční filmy nebo seriály do roku 1989 označili **4** respondenti. Sledovanost českých filmů nebo seriálů vytvořených od roku 1990 označilo **18** dotazovaných a možnost zahraničních filmů nebo seriálů od roku 1990 vybralo **9** respondentů. Různé, bez ohledu na tvůrce či dobu vzniku vybralo **51** respondentů.

Otázka číslo 3: České seriály do roku 1989 podle Vás:

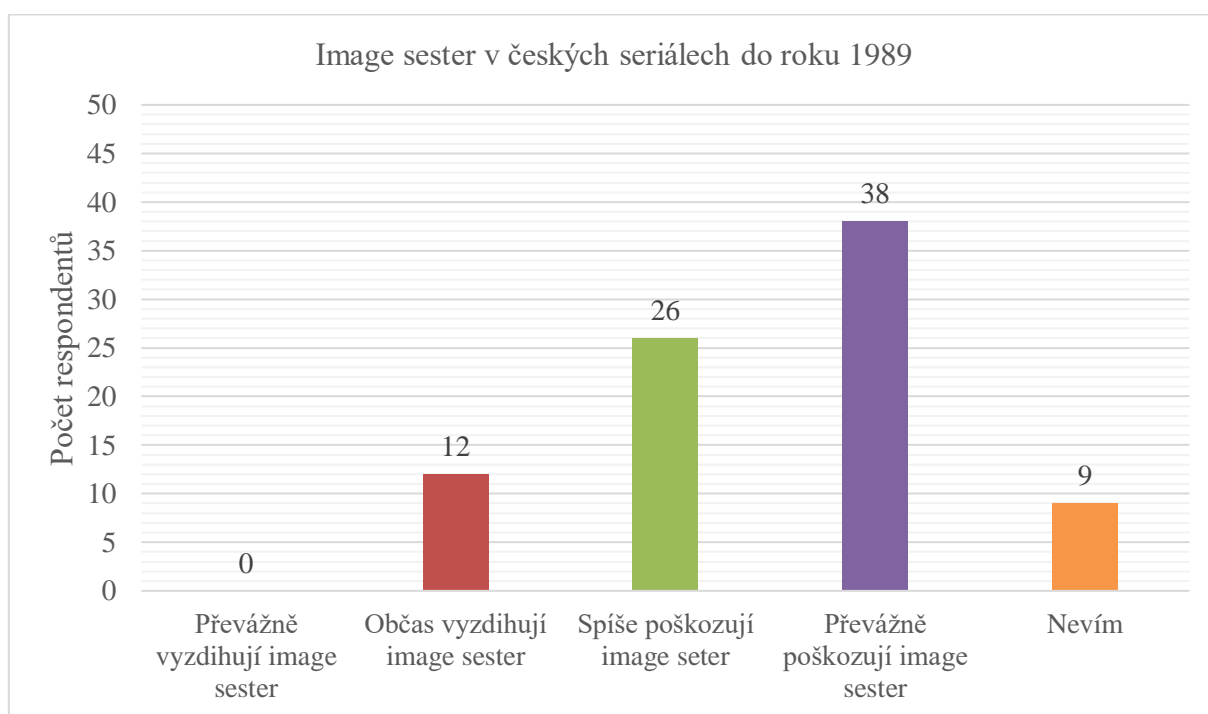
Možnosti odpovědi: Převážně vyzdvihují image sester.

Občas vyzdvihují image sester.

Spíše poškozují image sester.

Převážně poškozují image sester.

Nevím.

Obrázek 2 – Graf image sester v českých seriálech do roku 1989 podle respondentů

Otázka číslo 3 zkoumala názor respondentů na image tvořenou českými **seriály** do roku **1989**. Žádný respondent z **85** nevybral jako odpověď převážně vyzdvihují image sester. **12** respondentů uvedlo jako svou odpověď občas vyzdvihují image sester. Podle **26** respondentů image spíše poškozuje. Převážně poškozují image sester uvedlo **38** dotázaných. Jen **9** respondentů odpovědělo nevím.

Otázka číslo 4: České seriály od roku 1990 podle Vás:

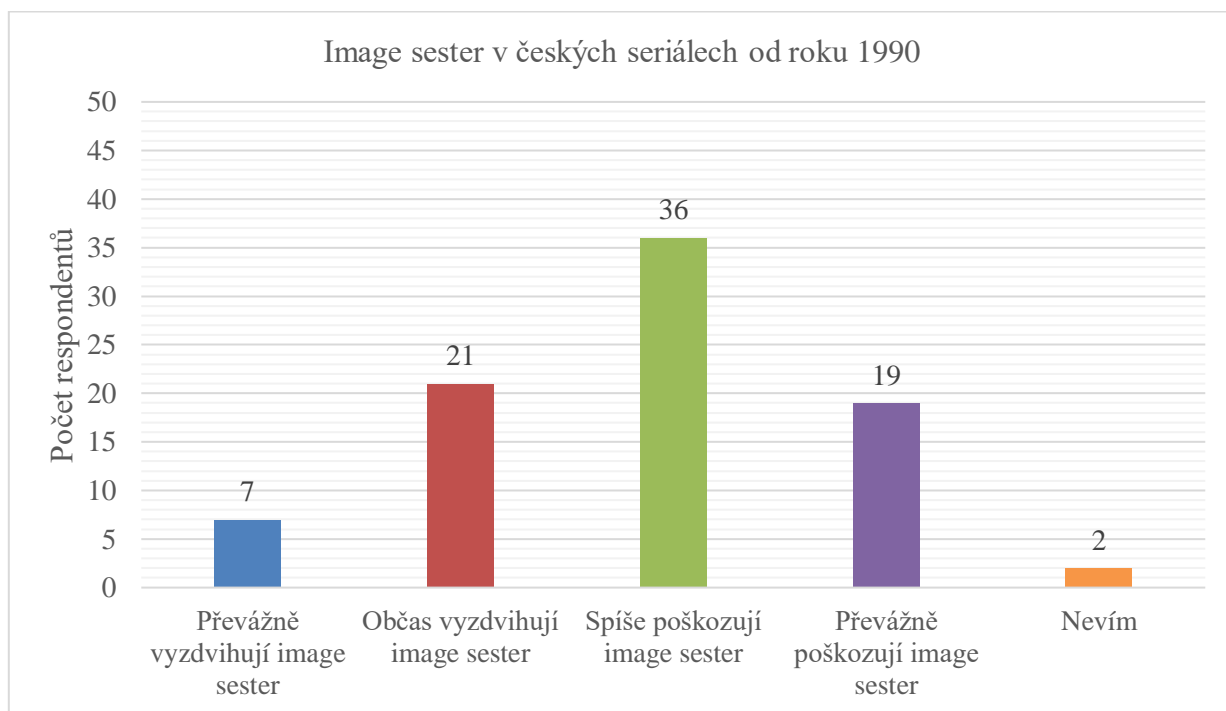
Možnosti odpovědi: Převážně vyzdvihují image sester.

Občas vyzdvihují image sester.

Spíše poškozují image sester.

Převážně poškozují image sester.

Nevím.

Obrázek 3 - Graf image sester v českých seriálech od roku 1990 podle respondentů

Tento graf znázorňuje, jaká byla image sester v českých seriálech od roku 1990, kterou hodnotilo **85** respondentů, kteří uvedli, že sledují pravidelně nebo občas seriály ze zdravotnického prostředí. Tyto seriály podle **7** respondentů převážně vyzdvihují image sester a **21** dotázaných si myslí, že jen občas tyto seriály vyzdvihují image sester. **36** respondentů uvedlo, že image sester seriály od roku 1990 spíše poškozují a dalších **19** dotázaných, že ji převážně poškozují. **2** respondenti uvedli nevím.

Otázka číslo 5: České filmy do roku 1989 podle Vás:

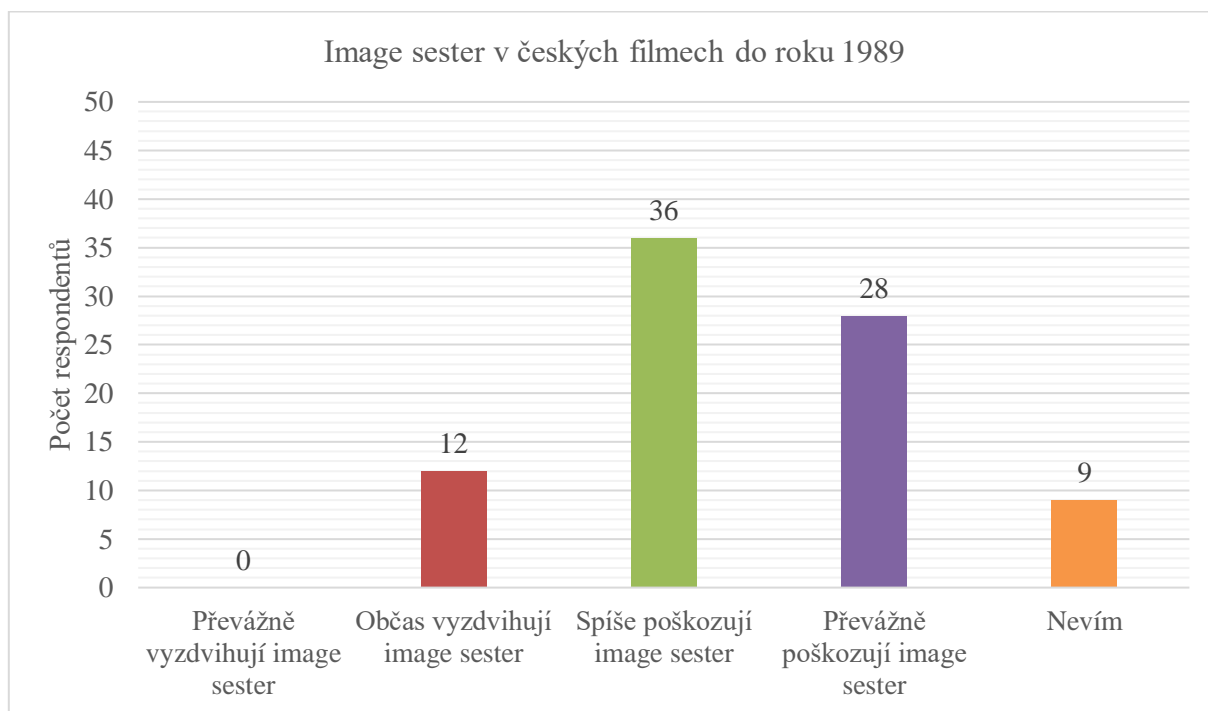
Možnosti odpovědi: Převážně vyzdvihují image sester.

Občas vyzdvihují image sester.

Spíše poškozují image sester.

Převážně poškozují image sester.

Nevím.

Obrázek 4 - Graf image sester v českých filmech do roku 1989 podle respondentů

V tomto grafu je znázorněno, jak vidí image sester **85** respondentů v českých **filmech** do roku **1989**. Z těchto 85 respondentů **žádný** nezaškrtl, že tyto filmy převážně vyzdvihují image sester a pouze **12** z dotázaných si myslí, že pouze občas vyzdvihují image sester. Nejvíce **36** respondentů se jich shodlo na odpovědi, že spíše poškozují image sester a **28** dotázaných označilo, že tyto filmy převážně poškozují image sester. Nevím označilo **9** respondentů.

Otázka číslo 6: České filmy od roku 1990 podle Vás:

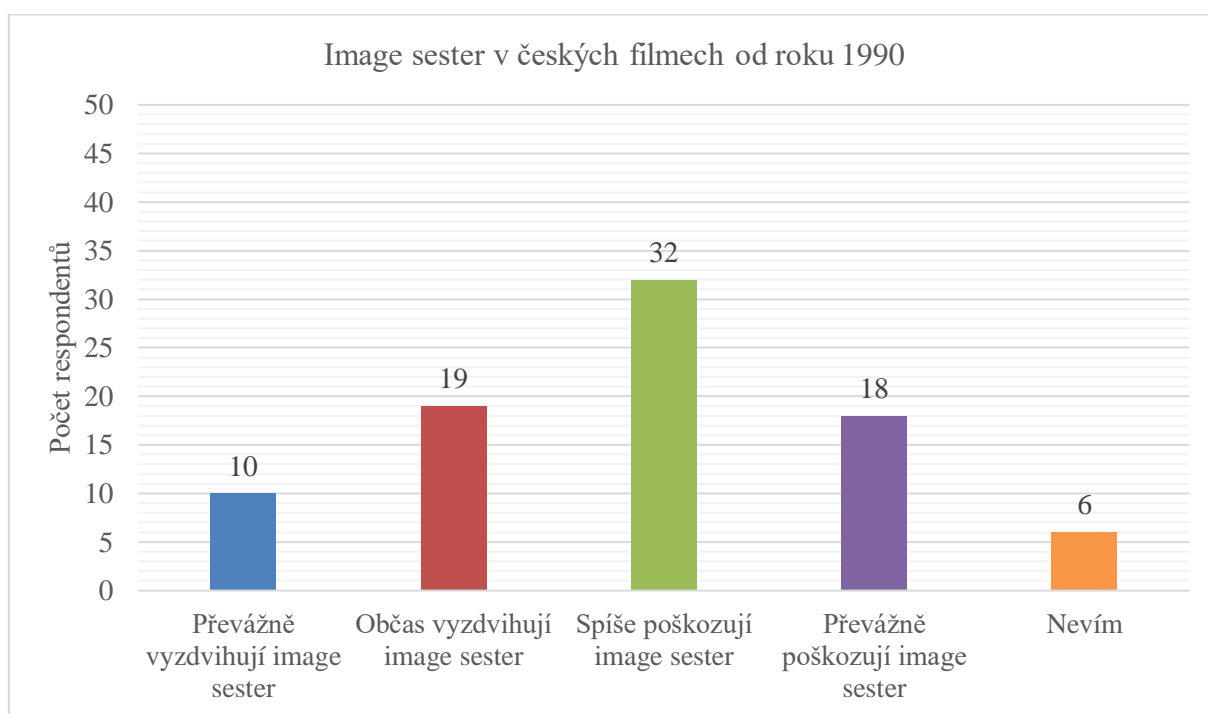
Možnosti odpovědi: Převážně vyzdvihují image sester.

Občas vyzdvihují image sester.

Spíše poškozují image sester.

Převážně poškozují image sester.

Nevím.

Obrázek 5 - Graf image sester v českých filmech od roku 1990 podle respondentů

S tím, že české filmy od roku 1990 převážně vyzdvihují image sester souhlasí 10 dotázaných a podle 19 respondentů tyto filmy jen občas vyzdvihují image sester. 32 z dotázaných uvedlo, že image spíše poškozují a 18 jich uvedlo, že převážně poškozují image sester. 6 respondentů odpovědělo neví. Celkem odpovídalo na tuto otázku 85 respondentů.

Otázka číslo 7: Zahraniční **filmy** utvářejí image sester **lépe** než české.

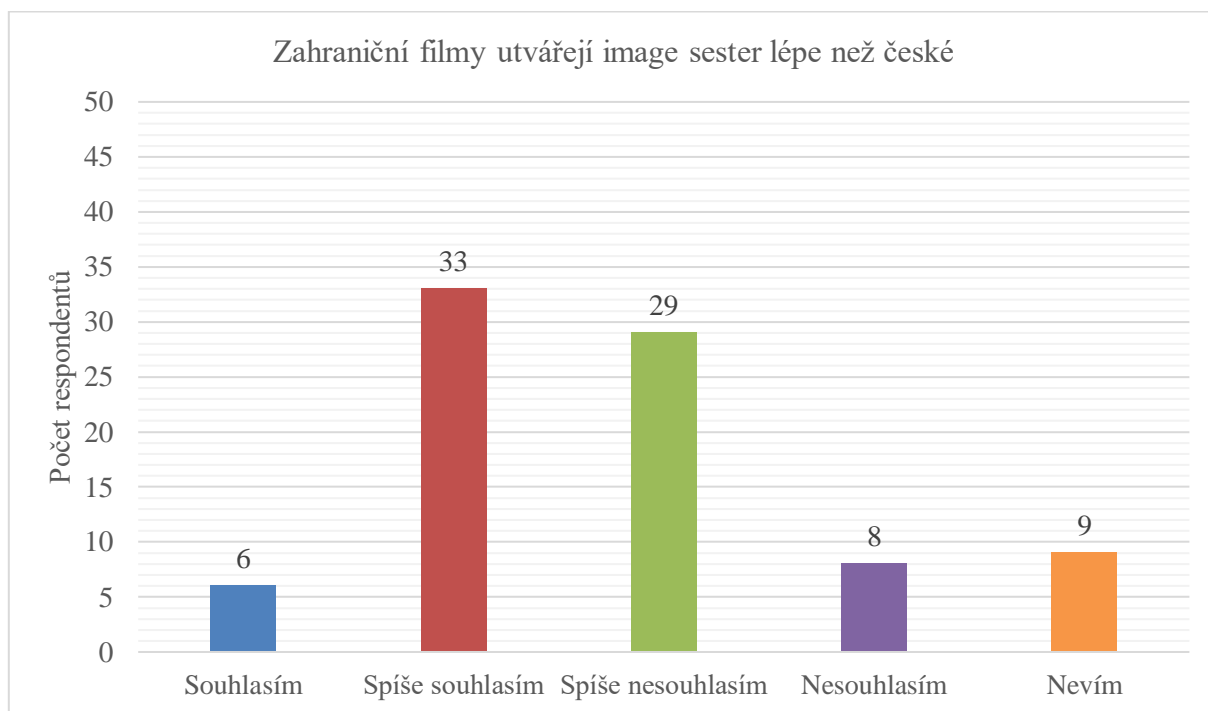
Možnosti odpovědi: Souhlasím.

Spíše souhlasím.

Spíše nesouhlasím.

Nesouhlasím.

Nevím.

Obrázek 6 – Graf zahraniční filmy utvářejí lepší image sester než české

S tvrzením, že zahraniční **filmy** utvářejí **lepší** image sester, než české souhlasilo **6** respondentů a **33** dotázaných spíše souhlasilo. Dále s tímto tvrzením spíše nesouhlasilo **29** respondentů a **8** jich nesouhlasilo. **9** dotázaných odpovědělo nevím. Celkem odpovídalo **85** respondentů.

Otázka číslo 8: Zahraniční seriály utvářejí image sester **lépe** než české.

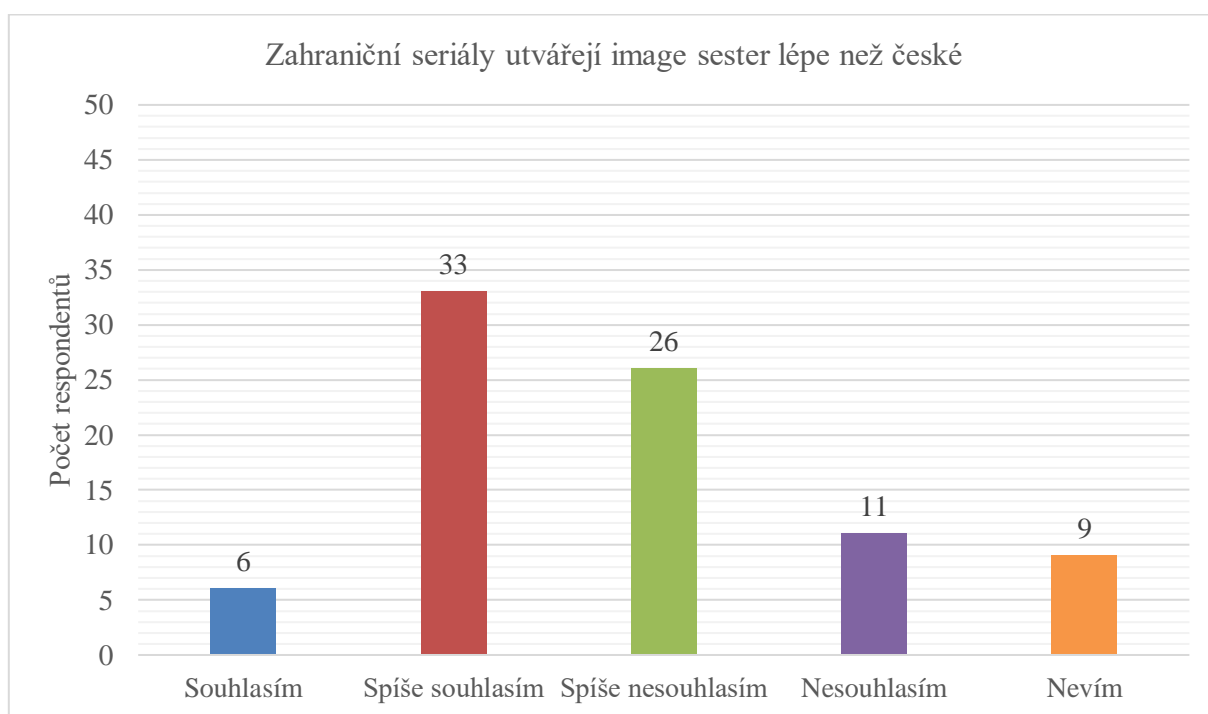
Možnosti odpovědi: Souhlasím.

Spíše souhlasím.

Spíše nesouhlasím.

Nesouhlasím.

Nevím.

Obrázek 7 - Graf zahraniční seriály utvářejí lepší image než filmy české

S prohlášením, že zahraniční **seriály** utvářejí image sester **lépe**, než české souhlasilo **6** respondentů z **85** a spíše souhlasilo **33**. Naopak s tímto tvrzením spíše nesouhlasilo **26** dotázaných a nesouhlasilo **11** respondentů. **9** z celkového počtu dotázaných nedokázalo prohlášení posoudit a odpovědělo neví.

Otázka číslo 9: Jmenujte prosím, nějaký film nebo seriál, který podle Vás spíše **vyzdvihuje** image sester.

Tabulka 2 - Filmy nebo seriály, které vyzdvihují image sester

Film nebo seriál	Počet odpovědí
Sestřičky (1983)	22
Chirurgové	18
Modrý kód	12
Pohotovost	11
Anatomie života	9
Scrubs: Doktůrci	5
Domácí péče	2
Stefanie	2
Zavolejte porodní sestřičky	2
Až bude padat hvězda	1
Doktor Flastr	1
Celkem	85

Na tuto otázku odpovídalo **85** respondentů, kteří zde doplňovali film nebo seriál, který podle nich vyzdvihuje image sester. České Sestřičky z roku 1983 si zvolilo nejvíce **22** respondentů a zahraniční seriál Chirurgové si vybralo **18** respondentů. Modrý kód uvedlo **12** respondentů. **11** respondentů napsalo seriál Pohotovost. Nový český seriál Anatomie života uvedlo 9 respondentů. Seriál Scrubs: Doktůrci napsalo pod otázku **5** respondentů a film Domácí péče si získal **2** respondenty. Zahraniční seriál Stefanie a Zavolejte porodní sestřičky si vybrali **2**. **Jeden** respondent uvedl film Až bude padat hvězda Doktor Flastr je zahraniční film, který byl vybrán jako vyzdvihující **jedním** respondentem.

Otázka číslo 10: Jmenujte, prosím, nějaký film nebo seriál, který podle Vás spíše **poškozuje** image sester.

Tabulka 3 - Filmy a seriály, které poškozují image sester

Filme nebo seriál	Počet odpovědí
Ordinace v růžové zahradě	32
Jak básníci přicházejí o iluze	12
Modrý kód	10
Nemocnice na kraji města	8
Dr. House	7
MASH	6
Stefanie	4
Sestřička Jackie	3
Chirurgové	2
Přelet nad kukaččím hnízdem	1
Celkem	85

Z **85** respondentů napsalo **32** odpovídajících jako image sester poškozující seriál Ordinace v růžové zahradě. Český film Jak básníci přicházejí o iluze napsalo **12** respondentů. Český seriál Modrý kód napsalo **10** respondentů a Nemocnici na kraji města **8** respondentů. Zahraniční seriál Dr. House uvedlo 7 respondentů a seriál MASH se objevil **6krát**. Sestřička Jackie se poté objevila **3krát**. **2** respondenti vybrali zahraniční seriál Chirurgové a zahraniční film Přelet nad kukaččím hnízdem uvedl **jeden** respondent.

Otázka číslo 11: Setkal/a jste se někdy s pacientem, který byl ovlivněn při jednání s Vámi nějakým filmem nebo seriálem?

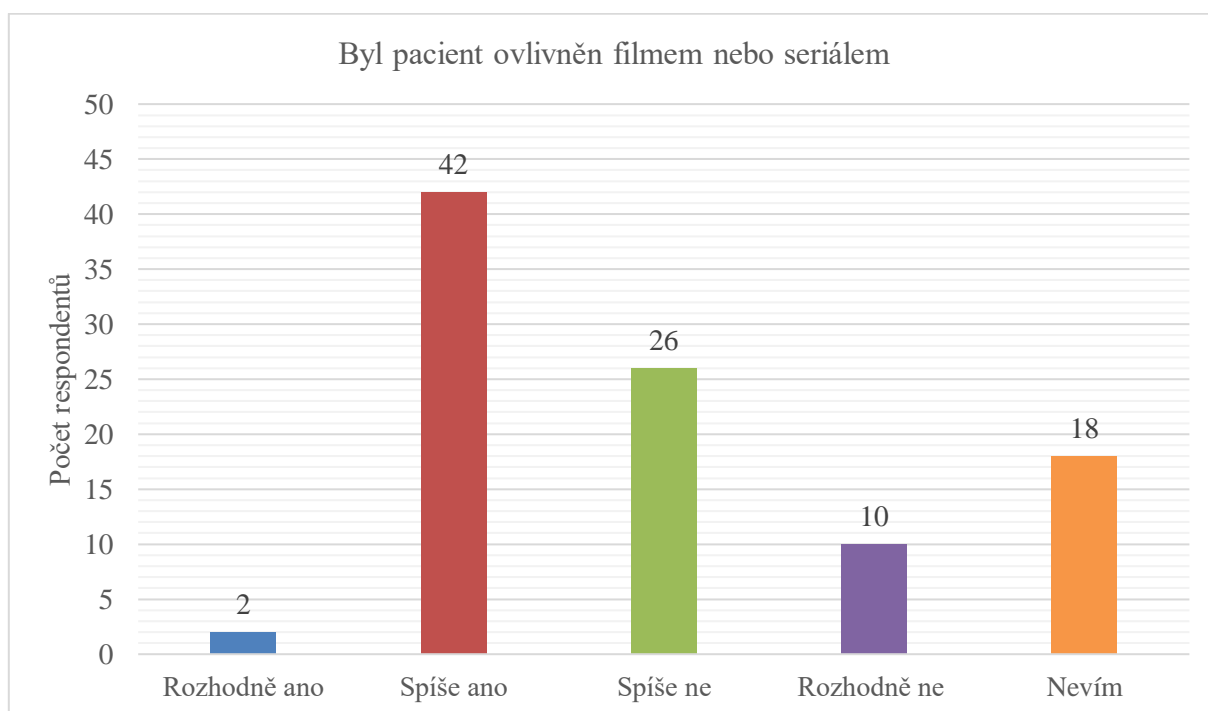
Možnosti odpovědi: Rozhodně ano.

Spíše ano.

Spíše ne.

Rozhodně ne.

Nevím.

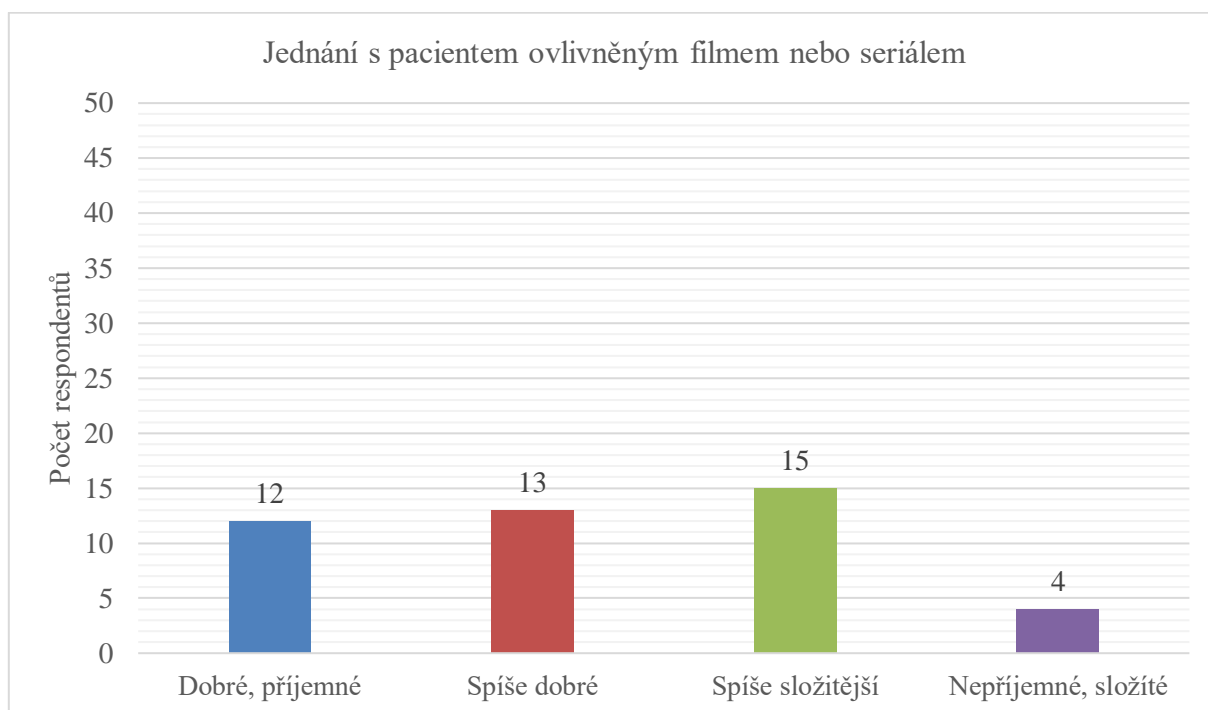

Obrázek 8 – Graf setkání respondentů s pacientem ovlivněným filmem nebo seriálem

Na otázku číslo 11 opět odpovídalo **98** respondentů. **2** dotázaní si myslí, že se rozhodně setkali s pacientem, který byl ovlivněn ve svém chování k personálu nějakým filmem nebo seriálem. **42** respondentů, kteří tvoří největší část se domnívá, že se spíše setkali s ovlivněným pacientem. **26** dotázaných si myslí, že se ve své praxi s takovým pacientem spíše nesečkali a **10** dotázaných uvedlo, že se rozhodně nesečkali s pacientem ovlivněným filmem či seriálem. **18** respondentů váhalo, proto odpověděli neví.

Pokud respondenti odpověděli rozhodně ano nebo spíše ano pokračovali **na otázku číslo 12**, pokud označili odpověď spíše ne, rozhodně ne nebo nevím pokračovali **na otázku číslo 14**.

Otázka číslo 12: Jaké bylo jednání s tímto pacientem?

Obrázek 9 – Graf jednání s pacientem ovlivněným filmem nebo seriálem

Na tuto otázku pokračovalo **44** respondentů, kteří uvedli v předcházející otázce, že se někdy setkali s pacientem, který byl ovlivněn při jednání s nimi nějakým filmem nebo seriálem. Dotázaní zde mohli podle svých zkušeností z praxe zaškrtnout více možností. **12** respondentů uvedlo, že jednání s takovýmto pacientem bylo dobré a příjemné. Spíše dobrou zkušenost mělo **13** respondentů. Složitější jednání zažilo **15** dotázaných a ve **4** případech uvedli respondenti nepříjemné, složité jednání.

Otázka číslo 13: Jakým způsobem se toto jednání projevilo?**Tabulka 4 - Jednotlivé zkušenosti jednání s pacientem ovlivněným filmem nebo seriálem**

Příklad situace	Počet odpovědí
Pacient/ka dal/a najevo, že ví, jak je Vaše povolání náročné a snažil/a se Vám ulehčit	25
Pacient/ka Vás ocenil/a za hezké a profesionální chování v porovnání se sestrami z filmu nebo seriálu	23
Pacient/ka se choval/a jako by byl/a jediným pacientem, kterého máte na starosti	14
Pacient/ka Vám radil/a, jak byste měl/a provést určitý výkon	5
Pacient/ka si od Vás nechtěl/a nechat provést výkon, protože si myslel/a, že to není ve Vaší kompetenci	4
Pacient/ka žádal/a o něco, co bylo mimo Vaše kompetence, protože sestra ve filmu nebo seriálu tento výkon prováděla	3
Pacient/ka Vás považoval za horší sestru, než kterou viděl/a ve filmu nebo seriálu	2
Jiné (prosím, doplňte)	0
Celkem	76

Na tuto otázku odpovídalo **44** respondentů, kteří uvedli, že se někdy setkali s pacientem, který byl ovlivněn při jednání s nimi nějakým filmem nebo seriálem. Mohli zde zaškrtnout více odpovědí z nabízených možností a zároveň zde měli možnost doplnit odpovědi o svou vlastní zkušenost. **3** respondenti uvedli, že byli požádáni o něco, co bylo mimo jejich kompetence. A naopak **4** respondenti se setkali s tím, že je pacienti odmítli, protože si mysleli, že určitý výkon není v kompetenci sestry. Nejčastěji a to ve **25** případech označili respondenti odpověď, že se setkali s uznáním o náročnosti tohoto povolání a s tím, že se pacient snažil sestře ulehčit práci. **14** dotázaných uvedlo, že mají zkušenost s pacientem, který se choval jako by byl jediným pacientem, kterého mají na starosti. **5** respondenti uvedli zkušenost, že se jim pacient snažil radit, jak provést nějaký výkon, protože to viděl ve filmu nebo seriálu. Negativní srovnání se sestrou ve filmu nebo seriálu zažili **2** respondenti. **23** dotázaných uvedlo, že byli pacientem oceněni za hezké a profesionální chování ve srovnání s tím, jak se sestry chovají ve filmu nebo seriálu. Do kolonky jiné, vlastní zkušenost neuvedl nikdo.

Otázka číslo 14: Můžou podle Vás ovlivnit filmy nebo seriály ze zdravotnického prostředí výběr profese zdravotní sestry?

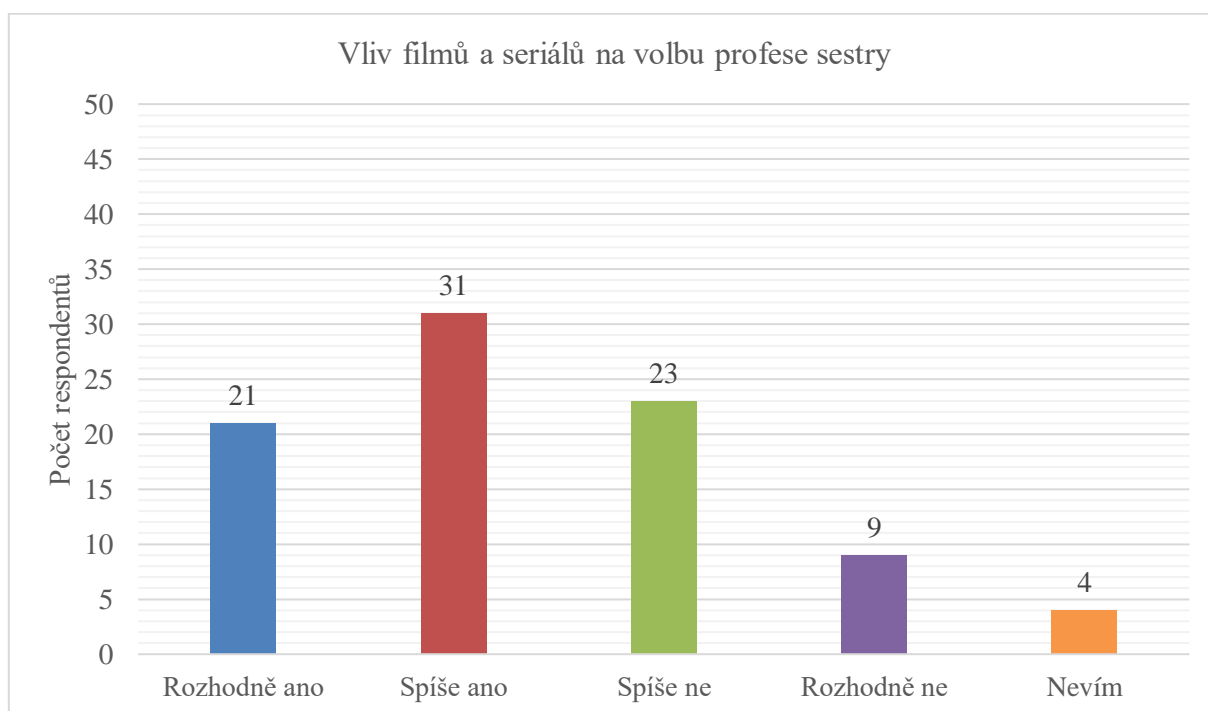
Možnosti odpovědi: Rozhodně ano.

Spíše ano.

Spíše ne.

Rozhodně ne.

Nevím.

Obrázek 10 – Graf ovlivnitelnosti filmy nebo seriály při výběru profese zdravotní sestry

Na otázku číslo 14 odpovídalo opět **98** respondentů. **21** dotázaných si myslí, že filmy nebo seriály rozhodně mohou ovlivnit jedince při výběru povolání zdravotní sestry. S tímto spíše souhlasí **31** respondentů. K odpovědi spíše ne se přiklánílo **23** respondentů. **9** respondentů si myslí, že vliv filmů nebo seriálů na výběr profese zdravotní sestry rozhodně nemá. **4** respondenti odpověděli neví.

Otázka číslo 15: Ovlivnil Vás osobně nějaký film nebo seriál při výběru Vaší profese?

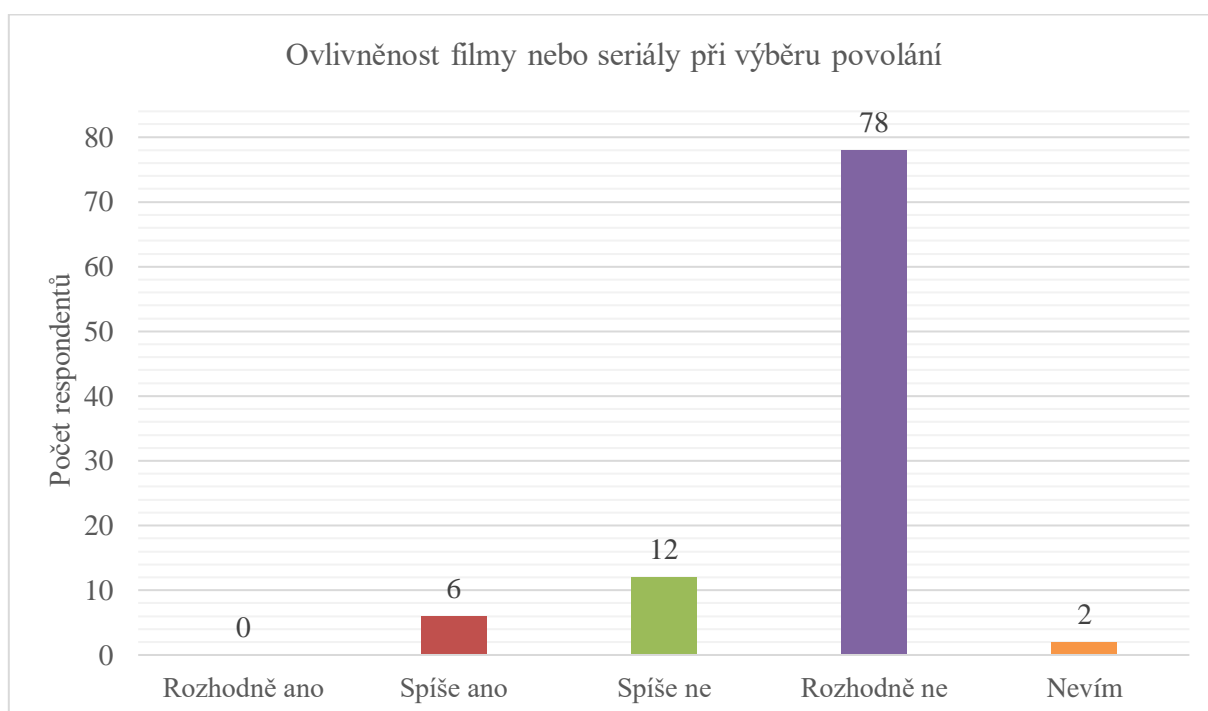
Možnosti odpovědi: Rozhodně ano.

Spíše ano.

Spíše ne.

Rozhodně ne.

Nevím.

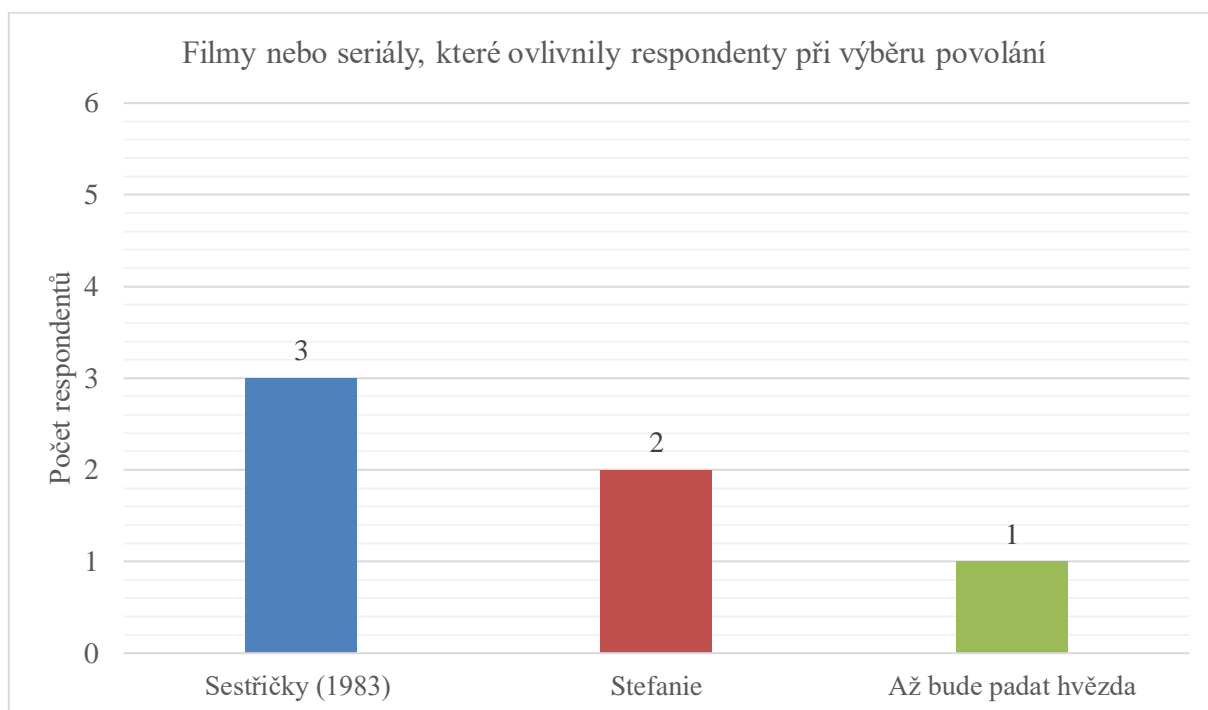

Obrázek 11 – Graf ovlivnění respondentů při výběru profese filmem nebo seriálem

Na tuto otázku odpovídalo **98** respondentů a **žádný z nich neuvedl**, že by byl rozhodně ovlivněn při výběru povolání nějakým filmem nebo seriálem. **6** respondentů na otázku odpovědělo, že spíše ano a tím přiznalo, že na ně do určité míry mohly mít vliv při výběru povolání. Spíše ne zaškrtno **12** dotázaných a naprostá většina tj. **78** respondentů odpovědělo rozhodně ne, a tím vliv filmů a seriálů ze zdravotnického prostředí na jejich výběr povolání všeobecné sestry rozhodně zamítli. **2** respondenti při posuzování tohoto vlivu váhali a odpověděli nevím.

Respondenti, kteří odpověděli ano pokračovali na otázku číslo 16, ti, kteří odpověděli ne přeskočili na otázku číslo 17.

Otázka číslo 16: Pokud jste odpověděl/a ano, napište jaký.

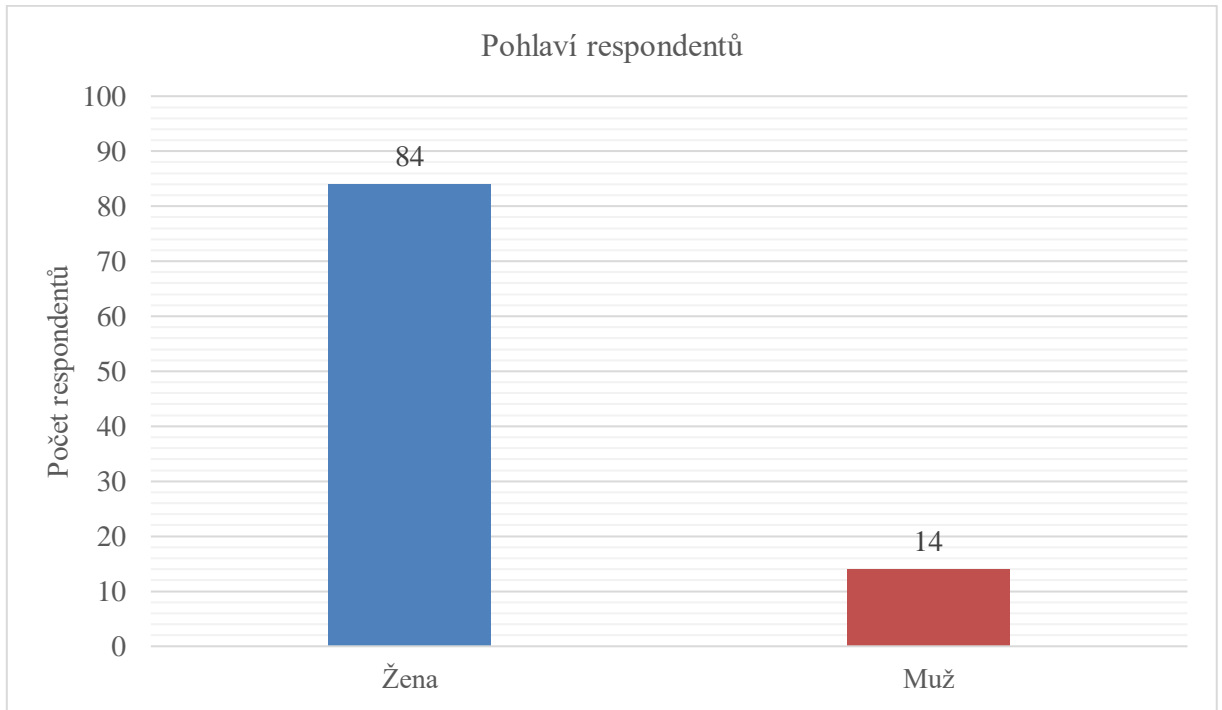
Obrázek 12 – Graf filmů nebo seriálů, které ovlivnily respondenty při výběru povolání

Z 6 respondentů, kteří pokračovali na tuto otázku doplnili 3 film Sestřičky (1983). Seriál Stefanie ovlivnil při výběru povolání 2 respondenty. Pouze jeden byl ovlivněn filmem Až bude padat hvězda.

Otázka číslo 17: Jaké je Vaše pohlaví?

Možnosti odpovědi: Žena.

Muž.

Obrázek 13 – Graf pohlaví respondentů

Z celkových **98** respondentů bylo **84** ženského pohlaví a **14** mužského pohlaví.

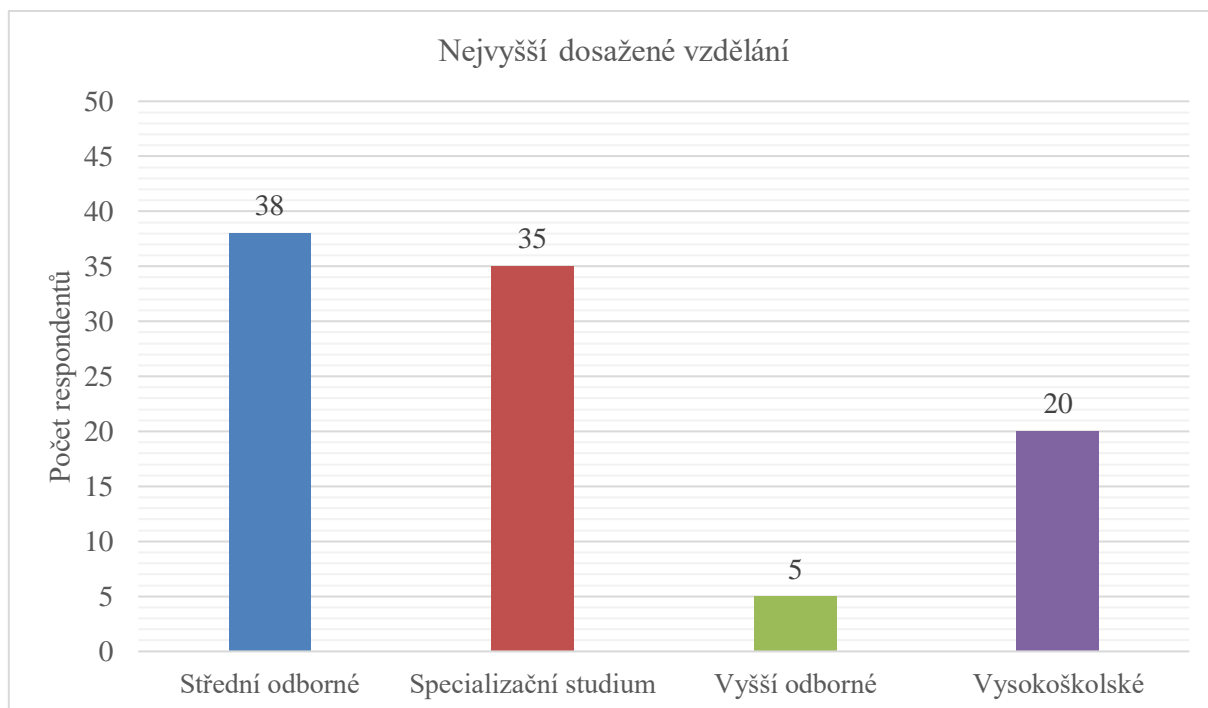
Otázka číslo 18: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Možnosti odpovědi: Střední odborné.

Specializační studium.

Vyšší odborné.

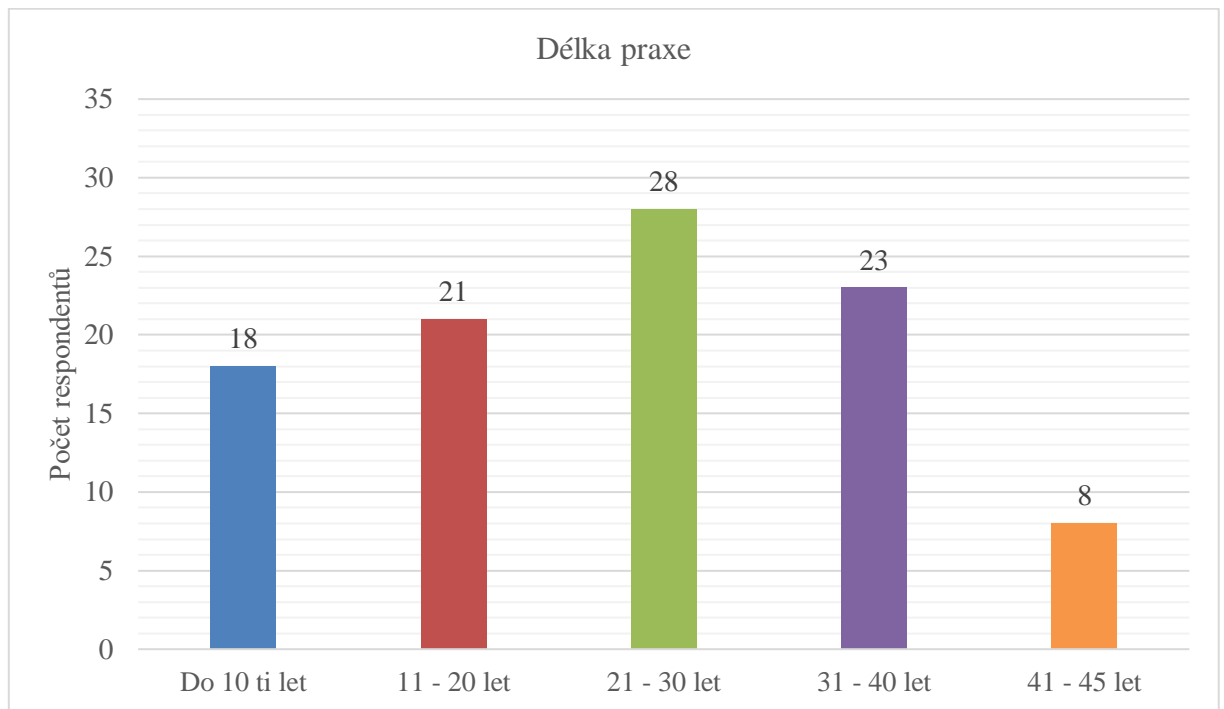
Vysokoškolské.

Obrázek 14 – Graf nejvyššího dosaženého vzdělání respondentů

Dotazníkového šetření se celkem zúčastnilo **98** respondentů. Z toho největší skupinu tvořilo **38** respondentů se středním odborným vzděláním. Specializační studium mělo ukončené **35** dotazovaných. **5** respondentů dosáhlo vyššího odborného vzdělání a **20** dotazovaných mělo vysokoškolské vzdělání.

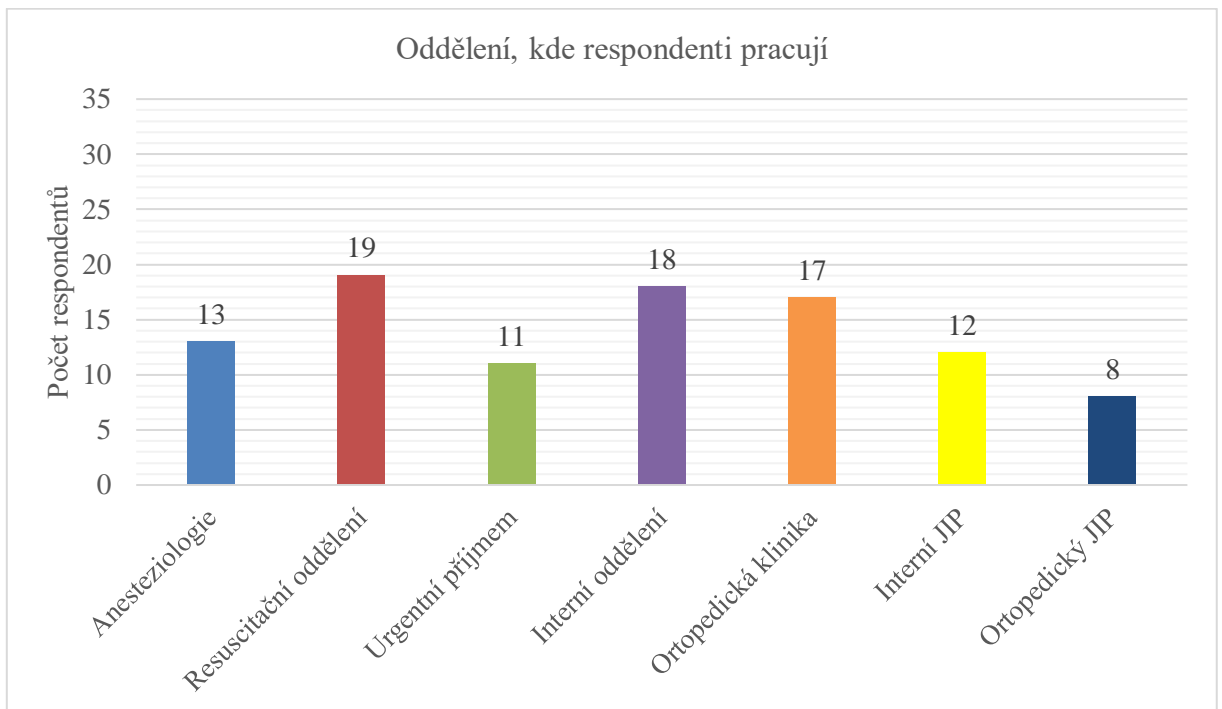
Otázka číslo 19: Jaká je délka Vaší praxe?

Obrázek 15 - Graf délky praxe respondentů

Praxi do 10 ti let mělo **18** respondentů z **98**. **21** dotazovaných se ve zdravotnictví pohybuje 11–20 let. Nejpočetnější skupinou s praxí 21–30 let bylo **28** respondentů. 31–40 let praxe má **23** dotazovaných a **8** respondentů má praxi 41–45 let.

Otázka číslo 20: Na kterém oddělení pracujete?

Obrázek 16 - Graf oddělení, kde respondenti pracují

Dotazníkového šetření se zúčastnilo **13** respondentů z anesteziologie. Z resuscitačního oddělení bylo **19** dotazovaných. Z urgentním příjmu je **11** respondentů. Na interním oddělení pracuje **18** dotazovaných. **17** respondentů je zaměstnaných na ortopedické klinice. Interní JIP je zastoupen **12** respondenty a ortopedický JIP **8** respondenty. Celkem bylo **98** respondentů.

5 ODPOVĚDI NA PRŮZKUMNÉ OTÁZKY A DISKUZE

Hlavním cílem této práce bylo zjistit, jaká je podle všeobecných sester jejich image ve filmech a seriálech.

Průzkumná otázka číslo 1: Poškozuji podle sester filmy a seriály ze zdravotnického prostředí jejich image?

Na průzkumnou otázku číslo 1 odpovídaly otázky číslo 3, 4, 5, 6, 7 a 8 z dotazníku.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že české **seriály** do roku **1989** nezachycují image sester příliš lichotivě z 85 respondentů si 75,3 % myslí, že image sester poškozuji. Podle 14,1 % dotázaných image sester vyzdvihují. České **seriály** od roku **1990** si vedly o něco lépe z 85 (100 %) respondentů si 64,8 % dotázaných myslí, že image sester poškozuji, oproti tomu 32,9 % respondentů odpovídá, že vyzdvihují image sester. České **filmy** do roku **1989** si vedli podobně jako české **seriály** do roku **1989**, kde 75,3 % respondentů uvedlo, že image sester poškozuji a 14,1 % respondentů uvedlo, že image sester vyzdvihují. V českých **filmech** od roku **1990** je image sester podle 58,8% poškozující a podle 34,2 % image sester vyzdvihují. S tím, že zahraniční filmy utvářejí image sester lépe, než české souhlasí 45,9 % a nesouhlasí 43,5 %. Tvrzení, že zahraniční seriály utvářejí lepší image, než české souhlasí 45,9 % a nesouhlasí 43,5 %.

Nejhůře respondenti hodnotili image sester v českých filmech a seriálech do roku 1989. V porovnání zahraničních filmů a seriálů s českými si podle respondentů vedou lépe zahraniční filmy a seriály. **Podle zkoumaného vzorku respondentů filmy a seriály ze zdravotnického prostředí poškozuji image sester.** K zjištění přesného důvodu negativní image sester ve filmech a seriálech podle všeobecných sester by bylo potřeba hlubšího šetření, nejlépe rozhovorem, kde by se daly rozebrat jednotlivé filmy a seriály a důvody, proč image vyzdvihují a proč poškozuji. Ve své diplomové práci se tomuto věnovala Ester Kopecká (2016). Objevila několik jevů, které se u respondentů opakovaly a shrnula je do následujících kategorií: devalvace, neprofesionalita, estetizace, personalizace a akcentace – zvýrazňování některých jevů.

Průzkumná otázka číslo 2: Sleduje alespoň 60 % dotázaných sester filmy nebo seriály ze zdravotnického prostředí?

Na průzkumnou otázku číslo 2 odpovídala otázka číslo 1 z dotazníku.

Průzkum ukázal, že z 98 (100 %) respondentů pravidelně sleduje 22,4 % sester filmy nebo seriály ze zdravotnického prostředí. Občas je sleduje 64,3 % respondentů.

Odpověď na průzkumnou otázku číslo 2 je ano, protože dohromady 86,7 % respondentů občas sleduje filmy nebo seriály ze zdravotnického prostředí. Tito respondenti pokračovali na otázku číslo 2. Zbýlých 13,3 % respondentů, kteří uvedli ne, nesledují pokračovali na otázku číslo 11, protože jejich odpovědi by nebyly validní vzhledem k faktu, že nesledují filmy nebo seriály ze zdravotnického prostředí.

Průzkumná otázka číslo 3: Ovlivňuje vztah mezi sestrou a pacientem mediální obraz sestry z filmů nebo seriálů?

Na průzkumnou otázku číslo 3 odpovídaly otázka číslo 11, 12 a 13 z dotazníku.

Nejdříve bylo nutné zjistit, zdali se respondenti vůbec setkali s pacientem ovlivněným filmem nebo seriálem. Na otázku odpovídalo všech 98 (100 %) respondentů. 44,9 % respondentů udává, že se setkali s pacientem, který byl ovlivněn filmem nebo seriálem. A 36,7 % respondentů se s ovlivněným pacientem nesešlo. Na otázku číslo 12 pokračovalo 44 (100 %) respondentů, kteří se setkali s pacientem ovlivněným filmem nebo seriálem. Ostatní pokračovali na otázku číslo 14. Zde měli respondenti možnost zaškrtnout více možností, nikdo toho ovšem nevyužil. Respondenti vybrali, jaké bylo jednání s tímto pacientem, který byl ovlivněn filmem nebo seriálem. Dobré jednání uvádí 56,8 % dotázaných, nepříjemné a složité jednání 43,2 % respondentů. Těchto 44 (100 %) respondentů pokračovalo na otázku číslo 13. Zde otázka zkoumala, jakým způsobem se toto jednání projevilo. Odpovědi obsahovaly příklady různých situací pozitivních i negativních a respondenti měli možnost dopsat vlastní zkušenost. Opět bylo možné zaškrtnout více odpovědí. Celkem bylo 76 (100 %) odpovědí. Nejčastěji se respondenti 32,9 % setkali s tím, že jim pacient/ka dal/a najevo, že ví, jak je povolání sestry náročné a snažil/a se jim ulehčit. 30,3 % respondentů bylo oceněno za hezké a profesionální chování v porovnání se sestrami z filmu nebo seriálu. Pacientů, kteří se chovali jako by byli jediným pacientem, kterého má respondent na starost bylo 18,4 %. Příklad, kdy pacient/a radil/a jak mají provést určitý výkon uvedlo 6,6 % respondentů. Celkem 5,3 % respondentům se setkala se situací, že si od nich pacient/ka nechtěl/a nechat provést určitý výkon, protože si mysleli, že není v kompetenci respondenta. Oproti tomu 3,9 % respondentů uvedlo, že po nich pacient/ka chtěl/a provést výkon mimo jejich kompetence, protože to sestra ve filmu nebo seriálu provedla. Pouze 2,6 % respondentů bylo pacientem označeno za horší sestru, než kterou viděl/a pacient/ka ve filmu nebo seriálu. Vlastní odpověď nikdo nedoplnil.

Z posbíraných dat vyplývá, že obraz sester ve filmech a seriálech ovlivňuje vztah mezi pacientem a sestrou. Bylo ovšem zjištěno, že většina dotázaných měla spíše dobré, příjemné jednání s pacienty ovlivněnými filmem nebo seriálem. Nejčastěji dali pacienti respondentům najevo náročnost jejich povolání. I když si sestry myslí, že jejich image je ve filmech a seriálech zachycena spíše negativně, ve výzkumu se ukázalo, že interakce s pacientkami, které označili jako ovlivněné filmem nebo seriálem, jsou spíše pozitivní. **Odpověď na průzkumnou otázku číslo 3 je ano, vztah sestry a pacienta může být podle respondentů ovlivněn seriálem nebo filmem ze zdravotnického prostředí.** Proč je většina jednání s pacientem ovlivněným filmem nebo seriálem pozitivní může přispět i několik jiných faktorů, které nesouvisí s tím, co pacient viděl v televizi. Pro přesnější data by musel být zkoumán pomocí jiných otázek, vzorek pacientů. Jak pacienti vnímají image všeobecných sester se věnuje práce Evy Gorčíkové (2013). Zde blíže zkoumá faktory, které ovlivňují to, jak pacient vnímá sestru, například vzhled, zápach z cigaret, tetování a piercing, jak vnímají sestru jako samostatného profesionála a jaké jméno vytváří média sestrám.

Průzkumná otázka číslo 4: Preferují sestry více české filmy a seriály se zdravotnickou tematikou vytvořené po roce 1990?

Na průzkumnou otázku číslo 4 odpovídala otázka číslo 2 z dotazníku.

Otázka zkoumala vliv země původu a doby vzniku na preferenci mezi respondenty. Zde mohli respondenti zaškrtnout i více možností, pokud chtěli. Na otázku odpovídalo 85 respondentů, odpovědí bylo celkem 88 (100 %). Nejvíce preferovaným 57,9 % se stala odpověď různá, bez ohledu na tvůrce či dobu vzniku. Druhou nejpreferovanější kategorií byly české filmy a/nebo seriály ze současnosti (vytvořeny od roku 1990) s 20,5 % respondentů. Zahraniční filmy a/nebo seriály ze současnosti (vytvořeny od roku 1990) si vybralo 10,2 % respondentů. Pouze 6,9 % respondentů zvolilo odpověď české starší filmy a/nebo seriály (vytvořeny do roku 1989). Nejméně preferovanou kategorií se staly zahraniční starší filmy a/nebo seriály (vytvořeny do roku 1989) s 4,5 % respondentů.

Ze zjištěného lze konstatovat, že polovině respondentů nezáleží na době vzniku a zemi původu filmu a/nebo seriálu. Lépe na tom jsou novější zahraniční i české filmy a/nebo seriály než ty vytvořené do roku 1989. **Odpověď na průzkumnou otázku číslo 4 je, že respondenti nepreferují více české filmy a seriály vytvořené po roce 1990.**

Průzkumná otázka číslo 5: Kolik procent respondentů bylo při výběru profese sestry ovlivněno filmem nebo seriálem se zdravotnickou tematikou?

Na průzkumnou otázku číslo 5 odpovídala otázka číslo 14, 15 a 16 z dotazníku.

Názor respondentů, zdali může být jedinec ovlivněný filmem nebo seriálem při výběru profese sestry zkoumala otázka číslo 14. Podle 59,1 % respondentů z 98 (100 %) tázaných mohou filmy nebo seriály ovlivnit volbu jedince. 36,3 % respondentů je opačného názoru a myslí si, že filmy nebo seriály nemohou ovlivnit jedince při výběru povolání. Zdali byli respondenti ovlivněni nějakým filmem nebo seriálem zkoumala otázka číslo 15. 91,8 % odpověděla, že nebyli ovlivněni při výběru filmem nebo seriálem ze zdravotnického prostředí. Pouhých 6,1 % respondentů ovlivnil film nebo seriál. Těchto 6,1 % respondentů pokračovalo na otázku číslo 16, kde uvedli, jaký film nebo seriál to byl. 50 % respondentů bylo ovlivněno filmem *Sestřičky* (1983). Zahraniční seriál *Stefanie* ovlivnil 33,3 % respondentů a český film *Až bude padat hvězda* 16,7 %.

Z dotazníkové šetření vyplývá, že při výběru povolání všeobecné sestry můžou filmy a seriály někoho ovlivnit, i když celkový počet ovlivněných respondentů byl pouze 6,1 %. **Odpověď na průzkumnou otázku číslo 5 je, že pouze 6,1 % respondentů bylo ovlivněno při výběru profese sestry filmem nebo seriálem.** Český film *Sestřičky* (1983) zapůsobil na nejvíce respondentů tak, že se rozhodli vydat se na povolání všeobecné sestry. Důvodem proč na ně zapůsobil zrovna tento film by bylo vhodné probrat osobně rozhovorem, kde se dají zjistit i další okolnosti, které mohli vést k zvolení zdravotnického povolání. Výběr povolání je komplikovaný proces, který záleží na několika faktorech. Motivací pro povolání sestry je mnoho, častěji jsou to ovšem jiné faktory nežli film nebo seriál. Detailněji se volbou povolání všeobecné sestry zabývá Jana Hlinovská (2006), která zkoumá u žáků střední zdravotnické školy vnější i vnitřní faktory volby povolání všeobecné sestry. Zjistila, že pouze ze 4 % byl motiv film, televize, noviny a časopisy. Hlavním motivem byla touha pečovat o někoho, pomáhat.

Otázka číslo 9 zkoumala, který film nebo seriál podle respondenta vyzdvihuje image sester. Z 85 (100 %) respondentů, kteří odpovídali uvedlo: 25,9 % *Sestřičky* (1983), 21,2 % *Chirurgové*, 14,1 % *Modrý kód*, 11,9 % *Pohotovost*, 10,6 % *Anatomie života*, 5,9 % *Scrubs: Doktůrci*, 2,4 % dotázaných shodně uvedlo seriál *Zavolejte porodní sestřičky*, *Stefanie* a český film *Domácí péče*. 1,2 % respondentů napsalo do dotazníku český film *Až bude padat hvězda* a zahraniční film *Doktor Flastr*.

Otázka číslo 10 zjišťovala, který film nebo seriál podle respondentů image sester poškozuje. Nejvíce zmiňovaným image poškozujícím seriálem byla z české produkce Ordinace v růžové zahradě s 37,6 % respondentů. dále je četnost: 14,1 % Jak básníci přicházejí o iluze, 11,8 % Modrý kód, 9,4 % Nemocnice na kraji města, 8,2 % Dr. House, 7,1 % MASH, 4,7 % Stefanie, 3,5 % Sestřička Jackie, 2,4 % Chirurgové 2,4 %.

Z průzkumu vyplynulo, že některé seriály mohou image vyzdvihovat a zároveň poškozovat. Každý respondent má vlastní kritérium pro hodnocení image ve filmu či seriálu, proto někdo vidí stejný film nebo seriál jako poškozující a jiný ho zařadí mezi vyzdvihující.

Doporučení pro praxi

Všem všeobecným sestřím (ženám i mužům) se doporučuje pokračovat ve snaze změnit image sester jak ve filmech nebo seriálech tak v reálném životě na image profesionála. Této změny lze dosáhnout edukací široké veřejnosti, kolegů i pacientů o tom, že povolání sestry není pouze pečování o pohodlí a potřeby pacienta ale i vykonávání specializovaných činností, které sestra samostatně provádí na základě získaných odborných znalostí. Důvěra pacienta je pro ně nedílnou součástí praxe a bez ní by byla jejich práce o dost těžší. Je důležité, aby se nebáli dát najevo svůj nesouhlas s určitým zobrazováním ve filmech a seriálech, aby o tom mluvili, dávali zpětnou vazbu tvůrcům a nabízeli jim svou pomoc.

Pro tvůrce filmů a seriálů ze zdravotnického prostředí by bylo vhodné naslouchat zpětné vazbě sester, které se jim dostane, aby si hledali, prověřovali, a ověřovali postupy a péči, kterou sestry vykonávají a oni ji poté napíší do scénáře. Bylo by také dobré, aby nepodceňovali roli sestry, která je stejně důležitá jako role lékaře, jsou tým, který je závislý jeden na druhém.

Bylo by vhodné udělat komplexní odborný výzkum, který by se zaměřoval na zobrazení image sester ve filmech a seriálech vysílaných v České republice obdobný, který provedl Kalisch a Kalisch, nebo Stanley. Výsledkem by mohlo být přesnější doporučení co zlepšit při tvorbě filmové nebo seriálové sestry.

6 ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývá tématem image sester ve filmech a seriálech. Teoretická část práce popsala, kdo to je všeobecná sestra, osobnostní vlastnosti, které jsou potřebné pro výkon tohoto povolání. Pravidla týkající se oblékání a úpravy vlastního zevnějšku. Různé role, která sestra zastává při práci s lidmi. Obsah náplně její práce, kterou vykonává díky získané způsobilosti. Možnosti vzdělání, které jedinec má pro oprávnění vykonávat činnost všeobecné sestry. Dále popsala image sester a faktory, které ji mohou ovlivnit při vnímání veřejnosti. Image sester ve filmech a seriálech se měnila se změnou image sester a ošetrovatelství jako celku, tato změna souvisela s lékaři, válkou, a hlavně rolí ženy ve společnosti. Diváci rádi viděli krásné ženy v roli pečovatelky, která by se jim věnovala a plnila každé jejich přání. To ale podkopávalo image sestry jako profesionála a ukazovalo ji to spíše jako objekt, nebo předmět sexualizace. Podobný osud je i mužů sester, kteří se ve filmech a seriálech potýkají s předsudky typu muž přece nemůže být sestra musí být doktor, když je sestra určitě je to homosexuál, nebo je na ně pohlíženo stejně jako na ženy sestry, že jsou předmětem sexualizace.

V průzkumné části bylo hlavním cílem práce zjistit jaká je podle sester jejich image ve filmech a seriálech. Je zde také vyhodnocení dat získaných pomocí dotazníkového šetření, kterého se účastnilo 98 všeobecných sester pracujících v rámci standartních i intenzivních oddělení jednoho zdravotnického zařízení. Data byla znázorněna pro jednodušší orientaci grafy a tabulkami.

Ze získaných výsledků lze konstatovat, že, podle dotazovaných sester je image, kterou mají ve filmech a seriálech poškozující, a to jak v novějších filmech i seriálech tak i u starších. Celkem z dotazovaných respondentů sleduje 86,7 % filmy nebo seriály ze zdravotnického prostředí. Přes tři čtvrtiny z nich si myslí, že image sester české starší seriály poškozují, u novějších českých seriálů si to myslí větší polovina sester. U českých filmů byl výsledek obdobný, české starší filmy si vedou hůře než novější české filmy. Zahraniční filmy poté image sester podle výzkumu zobrazují lépe, stejně tak i zahraniční seriály. Dále vyplynulo, že polovina dotázaných sester se setkala s pacientem, který byl ovlivněný filmem nebo seriálem. Toto jednání bylo ovšem spíše pozitivní, kdy pacienti dali najevo náročnost povolání a snažili se personálu ulehčit. Našli se výjimky, kdy se pacienti chovali jako by byli jediní na celém oddělení, nebo radili sestřám při výkonech. Pouze 6 respondentů bylo ovlivněno k výběru povolání sestry, z celkového počtu zodpovězených dotazníků, a to by mohlo svědčit o tom, že filmy a seriály ovlivňují vztah sestry a pacienta, ale jen minimálně ovlivňují mladé lidi při výběru povolání.

Nejvíce vyzdvihujícím se stal film Sestřičky (1983), který inspiroval 3 respondenty při výběru povolání. Nejvíce poškozujícím se stal seriál Ordinace v růžové zahradě.

7 POUŽITÁ LITERATURA

BRŮHA, D., PROŠKOVÁ, E. *Zdravotnická povolání*. Praha: Wolters Kluwer, 2011. s. 212–213. ISBN 978-80-7357-661-5.

GODSEY, J., A., HOUGHTON, M., D., HAYES, T. Registered nurse perceptions of factors contributing to the inconsistent brand image of the nursing profession. *Nursing Outlook*, 2020 [online]. **06**, 808-821 [cit. 14.9.2020]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.outlook.2020.06.005>.

GORČÍKOVÁ, E. *Vnímání image sestry očima pacientů* [online]. Pardubice, 2013 [cit. 5.7.2021]. 77 s. Bakalářská práce. Univerzita Pardubice, Fakulta zdravotnických studií, Katedra ošetrovatelství. Vedoucí práce Mgr. Markéta Papršteinová. Dostupné z: [GorcikovaE_VnimaniImage_MP_2013.pdf \(upce.cz\)](#)

HEŘMANOVÁ, J., VÁCHA, M., SVOBODOVÁ, H., ZVONÍČKOVÁ, M., SLOVÁK, J. *Etika v ošetrovatelské praxi*. Praha: Grada, 2012. s. 66. ISBN: 978-80-247-3469-9

HLINOVSKÁ, J. *Volba povolání zdravotní sestry* [online]. Praha, 2006 [cit. 3.7.2021]. Rigorózní práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra pedagogiky. Vedoucí práce doc. PhDr. Jaroslav Kořa, CSc. Dostupné z: [RPTX_2006_1_11210_0_128660_0_27101.pdf \(cuni.cz\)](#)

HOEVE, Y., JANSEN, G. a ROODBOL, P. The nursing profession: public image, self-concept and professional identity. A discussion paper. *Journal of Advanced Nursing*, 2014 [online]. **02**, 295-309 [cit. 22.6.2021]. Dostupné z: <http://doi.wiley.com/10.1111/jan.12177>.

KALISCH Philip A., KALISCH, Beatrice J. Nurses on prime-time television. *American Journal of Nursing*, 1982a [online]. **02**, 264-280 [cit. 30.5.2020]. Dostupné z: [Nurses on Prime-Time Television : AJN The American Journal of Nursing \(lww.com\)](#)

KALISCH Philip A., KALISCH, Beatrice J. The image of the nurse in motion pictures. *American Journal of Nursing*, 1982b [online]. **04**, 605-611 [cit. 27.5.2020]. Dostupné z: https://journals.lww.com/ajnonline/Citation/1982/82040/The_Image_of_the_Nurse_in_Motion_Pictures.33.aspx

KELNAROVÁ, J. a kolektiv. *Ošetrovatelství pro střední zdravotnické školy – 1. ročník. 2.*, přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2015. s. 28-29. ISBN 978-80-247-5332-4.

- KOPECKÁ, E. *Mediální obraz zdravotních sester v českých seriálech* [online]. Praha, 2016 [cit. 4.7.2021]. 127 s. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí práce PhDr. Irena Reifová, Ph.D. Dostupné z: [KARLOVA UNIVERZITA V PRAZE \(cuni.cz\)](http://karlova-univerzita-v-praze.cuni.cz)
- MELLANOVÁ, A. *Psychosociální problematika v ošetrovatelské profesi*. Praha: Grada, 2017. s. 36. ISBN 978-80-247-5589-2.
- MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Pátá oficiální zpráva o aktivitách Nursing Now ČR, 2020 [online]. [cit. 24.4.2022]. Dostupné z: [5.reportNNČR102020.pdf \(mzcr.cz\)](https://mzcr.cz/5.reportNNČR102020.pdf)
- PLEVOVÁ, I. a kolektiv. *Ošetrovatelství I. 2.* přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2018. s. 82, 86-87, 90. ISBN 978-80-271-0888-6.
- STAŇKOVÁ, M. *Teorie ošetrování nemocných*. Praha: Avicenum, zdravotnické nakladatelství, n. p., 1984. s. 20.
- STANLEY, D, J. Celluloid angels: a research study of nurses in feature films 1900-2007. *Journal of Advanced nursing*, 2008 [online]. **01**, 84-95. [cit. 24.10.2020]. Dostupné z: [Celluloid angels: a research study of nurses in feature films 1900–2007 - Stanley - 2008 - Journal of Advanced Nursing - Wiley Online Library](http://www.wiley.com/doi/10.1002/9781118520392.ch10)
- Studio 6. TV, ČT1, 2020. Dostupné také z: [Režisérka Bára Kopecká a prezidentka České asociace sester Martina Šochmanová ve Studiu 6 - Sestřičky | Česká televize \(ceskatelevize.cz\)](https://www.ceskatelevize.cz/programy/studio-6)
- SÝKORA, J. Nejpopulárnější seriály z lékařského prostředí: Jak věrně vyobrazují řemeslo doktorů? In: *stoplusjednicka.cz* [online]. 14.5.2021 [cit. 14.6.2021]. Dostupné z: [Nejpopulárnější seriály z lékařského prostředí: Jak věrně vyobrazují řemeslo doktorů? | 100+1 zahraniční zajímavost \(stoplusjednicka.cz\)](https://stoplusjednicka.cz/nejpopularnejši-serialy-z-lekarskeho-prostredi-jak-verně-vyobrazuji-řemeslo-doktorů-1001-zahranicni-zajímavost/)
- ŠKRLOVI, P. a M. *Kreativní ošetrovatelský management*. Praha: Advent-Orient, 2003. s. 476. ISBN 80-7172-841-1.
- ŠPIRUDOVÁ, L. *Doprovázení v ošetrovatelství II: doprovázení sester sestrami, mentorování, adaptační proces, supervize*. Praha: Grada, 2015. s. 8. ISBN: 978-80-247-5711-7.
- TURROW, J. Nurses and doctors in prime time series: The dynamics of depicting professional power. *Nursing Outlook*, 2012 [online]. **05**, 6-7 [cit. 16.4.2021]. Dostupné z: [Nurses and doctors in prime time series: The dynamics of depicting professional power1 - Nursing Outlook](https://www.nursingoutlook.com/article/S0969-5061(12)00061-1)

WEAVER, R., FERGUSON, C., WILBROUN, M., SALAMONSON, Y. Men in nursing on television: exposing and reinforcing stereotypes. *Journal of Advanced Nursing*, 2014 [online]. **4**, 833-842. [cit. 11.8.2020]. Dostupné z: [Men in nursing on television: exposing and reinforcing stereotypes - Weaver - 2014 - Journal of Advanced Nursing - Wiley Online Library](#)

WEAVER, R., SALAMONSON, Y., KOCH, J., JACKSON, D. Nursing on television: student perception of television's role in public image, recruitment and education. *Journal of Advanced Nursing*, 2013 [online]. **12**, 2635-2643. [cit. 20.8.2020]. Dostupné z: [Nursing on television: student perceptions of television's role in public image, recruitment and education - Weaver - 2013 - Journal of Advanced Nursing - Wiley Online Library](#)

ZACHAROVÁ, E. *Komunikace v ošetrovatelské praxi*. Praha: Grada, 2016. s. 82. ISBN 978-80-271-0156-6.

ZAJÍČKOVÁ, M., NEUMANN, P. Šaty dělají člověka, uniforma sestru. Florence, 2014 [online]. **11**. [cit. 24.4.2021]. Dostupné z: <https://www.florence.cz/casopis/archiv-florence/2014/11/saty-delaji-cloveka-uniforma-sestru/>

Zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních). In: *Ministerstvo zdravotnictví České republiky*. 2004, Dostupné z: [Přehled oborů a vzdělávání nelékařských zdravotnických pracovníků – Ministerstvo zdravotnictví \(mzcr.cz\)](#)

8 PŘÍLOHY

Příloha A - Dotazník.....	57
---------------------------	----

Příloha A - Dotazník

Vážená paní, vážený pane,
jmenuji se Nikol Součková a studuji 3. ročník obor Všeobecná sestra na Fakultě zdravotnických studií Univerzity Pardubice. Pro svoji bakalářskou práci jsem si zvolila téma: „Image sester ve filmech a seriálech“. Ráda bych touto formou zjistila Váš názor na toto téma. Dotazník je zcela anonymní a dobrovolný. Všechny shromážděné informace budou použity pouze pro bakalářskou práci. Po vyplnění jej, prosím, uložte do boxu na vyplněné dotazníky.
Za vyplnění dotazníku předem děkuji.
Nikol Součková, email: st57201@upce.cz

- 1) Sledujete filmy nebo seriály ze zdravotnického prostředí?
 - a) Ano, pravidelně
 - b) Ano, občas
 - c) Ne, nesleduji

Pokud jste odpověděli ano, pokračujte na otázku č. 2, pokud ne, pokračujte na otázku č. 11.
- 2) Které preferujete? (možnost zaškrtnout více odpovědí)
 - a) České starší filmy a/nebo seriály (vytvořeny do roku 1989)
 - b) Zahraniční starší filmy a/nebo seriály (vytvořeny do roku 1989)
 - c) České filmy a/nebo seriály ze současnosti (vytvořeny od roku 1990)
 - d) Zahraniční filmy a/nebo seriály ze současnosti (vytvořeny od roku 1990)
 - e) Různé, bez ohledu na tvůrce či dobu vzniku
- 3) České **seriály** do roku **1989** podle Vás:
 - a) Převážně vyzdvihují image sester
 - b) Občas vyzdvihují image sester
 - c) Spíše poškozují image sester
 - d) Převážně poškozují image sester
 - e) Nevím
- 4) České **seriály** od roku **1990** podle Vás:
 - a) Převážně vyzdvihují image sester
 - b) Občas vyzdvihují image sester
 - c) Spíše poškozují image sester
 - d) Převážně poškozují image sester
 - e) Nevím
- 5) České **filmy** do roku **1989** podle Vás:
 - a) Převážně vyzdvihují image sester
 - b) Občas vyzdvihují image sester
 - c) Spíše poškozují image sester
 - d) Převážně poškozují image sester
 - e) Nevím
- 6) České **filmy** od roku **1990** podle Vás:
 - a) Převážně vyzdvihují image sester
 - b) Občas vyzdvihují image sester
 - c) Spíše poškozují image sester
 - d) Převážně poškozují image sester
 - e) Nevím

- e) Pacient/ka Vám radil/a, jak byste měl/a provést určitý výkon
- f) Pacient/ka Vás považoval/a za horší sestru, než kterou viděl/a ve filmu nebo seriálu
- g) Pacient/ka Vás ocenil/a za hezké a profesionální chování v porovnání se sestrami z filmu nebo seriálu
- h) Jiné (prosím, doplňte)

.....

14) Můžou podle Vás ovlivnit filmy nebo seriály ze zdravotnického prostředí výběr profese zdravotní sestry?

- a) Rozhodně ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Rozhodně ne
- e) Nevím

15) Ovlivnil Vás osobně nějaký film nebo seriál při výběru Vaší profese?

- a) Rozhodně ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Rozhodně ne
- e) Nevím

16) Pokud jste odpověděl/a u předchozí otázky ano, napište jaký?

.....

17) Jaké je Vaše pohlaví?

- a) Muž
- b) Žena

18) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) Střední odborné
- b) Specializační studium
- c) Vyšší odborné
- d) Vysokoškolské

19) Jaká je délka Vaší praxe?

.....

20) Na kterém oddělení pracujete?

.....